

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

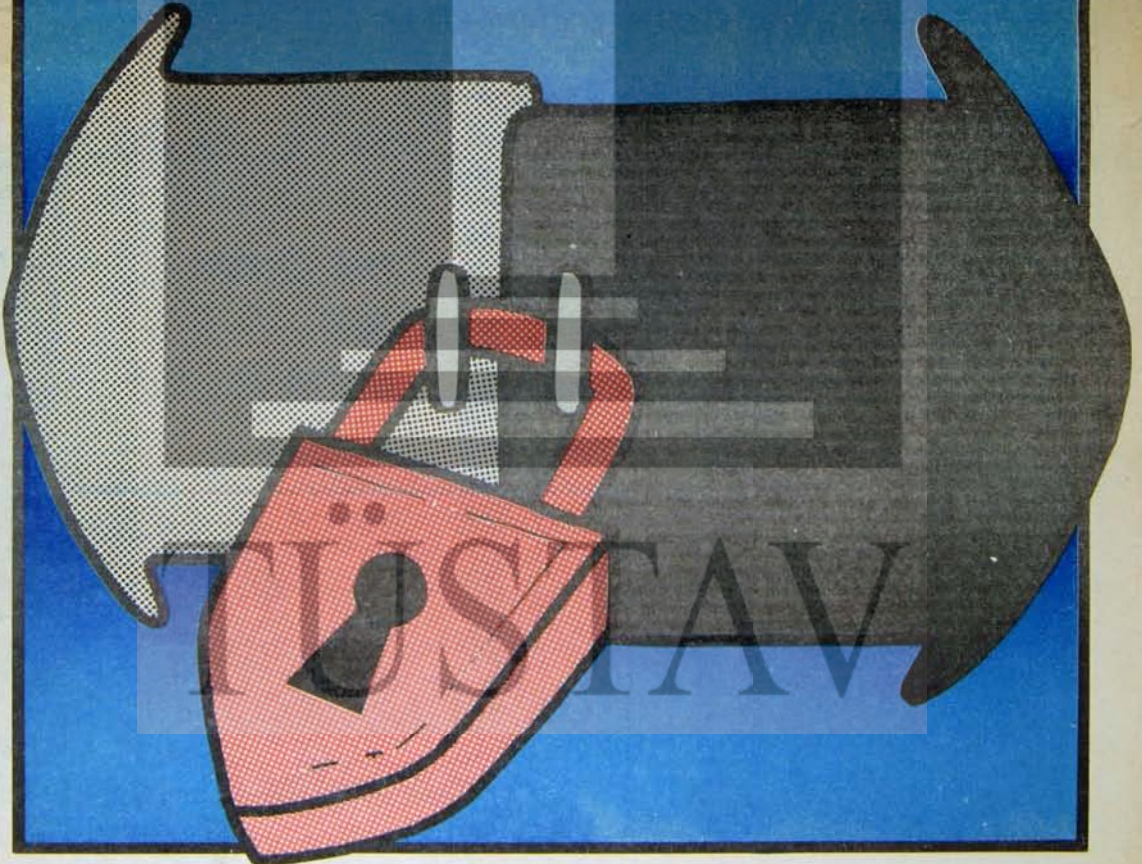
YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 89 - 21 ARALIK 1976

5 TL.

CHP'DE TASFIYELER
KONUSULUYOR

GERİLEMENİN BÜTÜNLÜĞÜ

MAOCULARIN REKLAMINI KİMLER YAPIYOR

DISK üst yönetiminin milyonlar pa-hasına giriştiği "Politika" serüveni, il-ginç çizgiler izleyerek devam ediyor.

İsmail Cem ekibine teslim edilen ga-zete, DISK üst yönetiminin koruyucu gölgesinde yayın hayatını sürdürüyor.

Gazetinin suni teneffüslere sürdüğü yayın hayatına egemen olan "hassas" ve "esnek" ilkelere de yavaş yavaş sergilen-meye başlandı...

Bu alanda ortaya çıkan ilkelere di-risi: TİP düşmanlığı...

DISK üst yönetiminin TİP'e duyduğu düşmanlık yeni değil; ilginç de değil...

İlginç olan, gazetecilik namı altında söz konusu düşmanlığın, "dostu-düşma-nı" güldürecek zavallılığa dönüşmesi...

Bu konudaki örnek, gazetesinin 16 A-ralık günlü sayısında sergileniyor; hem de iki yönüyle. Bu iki örnek, DISK üst yönetiminin ve koltuk altı gazeteciliğin "hassas" ve "esnek" ölçülerini somut bi-çimde belgeliyor.

Gazetesinin 16 Aralık tarihli sayısının birinci sayfasında "Kaçmaz Yargılandı" başlıklı bir haber yer alıyor. TSİP Genel Başkanı 15-16 Haziran'a ilişkin olarak bir dergide yazdığı bir yazıdan dolayı yargılanıyor. Aynı günkü Cumhuriyet'te 15-16 Haziran'a ilişkin bir yazıdan dola-yı Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Be-hice Boran'ın da yargılandığı belirtili-yor. Hatta Cumhuriyet'teki habere göre, Boran ile Kaçmaz, mahkeme kapısında aynı dakikalarda bekliyorlar...

Politika, haberin Boran'a ilişkin bölü-müne yer veremeyerek TİP'e karşı "Has-sas" olduğunu gösteriyor.

Doğal...

Koltuk altı gazeteciliğinin, gazetecili-ğin en temel kurallarından birini çiğne-mesine kimsenin bir şey diyebileceği yok.

Ancak, gazetecilik açısından olmasa bile, Politika'yı satın alanların savunur-göründükleri ilkelere çiğnenmesi açısından çok daha önemli başka "esneklik" lere de rastlanıyor...

Örneğin, ilginç bir rastlantıyla gene ay-nı günlü Politika'da sergileniyor.

Gazetesinin 16 Aralık günlü sayısının "İş ve Yaşam" sayfasında, İGD'lerle Maocuların reklamı bir arada yapılıyor. İzsal grevini ziyaret eden gençlere ilişkin bir fotoğrafın yer aldığı "İş ve Yaşam" sayfasında, geniş bir biçimde, Toprak-İş Sendikası Başkanı Şamil İtler'in basına yaptığı açıklamaya yer veriliyor.

Söke Tarış Tarım Kooperatifi İşçilerine Misafire üye olmaları için baskı yapılıyor

Toprak-İş Sendikası Başkan-ı Şamil İtler'in basına yaptığı bir açıklamada, Söke Tarış Tarım Satış Kooperati-finin Yönetim Kurulu AP'ilerinin eline geçtiği günden beri kooperatiftiş çalışan işçiler üzerinde sistemli bir şekilde faşist baskılar uygulandığını belirtmiştir.

Bu baskılardan amacın, geçen yıl İzmir Tarış İşlet-me lerinde uygulanan silah ve zorbalıkla ele geçirme yönteminin bu kez de Söke Tarış İşletmesinde gerçekleştir-mesi olduğunun öne sürül-düğü açıklama, şöyle devam etmektedir:

"Söz konusu, faşist bas-kılar özellikle bir ay önce hizmete giren Savcin tesis-lerinde çalışan işçilerle he-def almıştır. Yönetim Kurulu Başkanı Abdullah Kaçar faşist baskıların uygulayıcısı-dır. Adı geçen bu kişi, Sov-cin tesislerindeki yeni leri AP' lokaline AP'ye ve MİSK' zorlamış, rine

ye Başkanı Metin Çelikez'in öğullordur. Belediye Başkan-ının bütün Ege bölgesi vurtverlerince bilinen ve Türkçe komandolardan o-lan ağullarından biri, işçi-lerin AP'ye ve MİSK'e üye ol-maya zorlandıkları top-lantıda bizzot bulunmuştur. Faşist propaganda yürüterek işçilere gözdağı vermiştir."

Açıklamada, işçilerin baskılara boyun eğmemeye kararlı oldukları bildiril-mekte ve Söke halkının da kooperatiftiş kordeşleri-ni yalnız bırakmayacakları ö-ne sürülmektedir. Toprak-İş, Söke Tarış İşçilerine ya-pılan faşist baskılara dur-durulması için CHP, İÖB, DER'e, Cİme-si'ne çağ-ırılarak

Toprak-İş Sendikası Genel Başkanı Şamil İtler'in Tire Mitinginde Yapıldığı Konuşmanın Bir Bölümü

Yeni Çarların Sonu Hüsran Olacaktır

HALKINSESTİ

İzsal'ları Rusya'nın usaklığını üslenmişlerdir. Bun-lar bu emperyalist ülkeyi sosyalist bir ülke adı altında reklam etmeye çalışmaktadırlar. Bugün yurdumuz-a siltli derneklerin, sendikaların, çeşitli örgütlerin başı-na çöreklenmiş bir kısım yönetici tokumu bu sva usaklı-ğın savunucularıdır. Ve bunlar Türkiye'nin bir an önce işbirliği anlaşmasını imzalamasını istiyorlar. Bu ör-ütlerin başındaki yöneticiler, DISK'in başındaki sos-yal-emperyalizmin beşinci koludur. TSP'ın başındaki yöneticilerdir, TİP'in başındaki yöneticilerdir, İGD ve altındaki emperyalist sosyal-faşist derneklerin başında-ki yöneticilerdir. Bunlar, Türkiye'nin emperyalist bir bü-yük devletin kontrolü altında bulunmak zorunda olduğ-u-nu söylemektedirler. Usaklığı ve köleliği savunmakta-dırlar. 1919'da yurdun dört bir yanını işgal etmiş düs-manla mücadelede karşı çıkan padişah, çeteler gönder-riyor, Sivas ve Erzurum Kongrelerine, Denizör-ü ki çeteler vasıtasıyla, "Silahınız yoktur, askeriniz

YURUYUŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOÇ
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:
Konur sokak 15/8 Kızılay
Ankara Tel: 174581

İSTANBUL BÜROSU:
Piyetoli Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 263567
BASKI:
Daily News Web-Ofset Tesisi

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL 6 Aylık: 100 TL
İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL
Arka Kapak (Siya h beyaz) : 12.000 TL
İç Sayfalarda sütun santimi : 40 TL
Yayın ilanları % 50 indirimlidir.

GERİLEMENİN BÜTÜNLÜĞÜ

YALÇIN KUÇUK

Gerilemenin sınırı ya da sınırsızlığı ile ilgili bir örnek. Canlı bir örnek. Yazarın adı, sanı önemli değil. CHP'nin önde gelen bilim adamlarından birisi. Aynı zamanda CHP Senatörü. Şöyle yazıyor: "Bu durumda, önemli olan ikinci bir Keynes'in ya da ikinci bir Marx'ın çıkması değildir. Önemli olan, güçlü çevrelere uzun dönemli çıkarlarının nerede olacağını anlatacak ve kabul ettirecek yeni güçlerin dünya politikasında ve ekonomisinde ağırlığını daha iyi hissettirebilmesidir." (Milliyet, 15 Aralık 1976 sayfa 2) "Güçlü çevreler" deyimini, CHP lügatçesinde ne anlama geldiği artık biliniyor. "Güçlü çevreler" deyimi, büyük sermayeyi belirlemek için kullanılıyor. Böylece bugün için gerekli olan büyük sermayeye çıkarlarını nerede olduğunu anlatmaktan ibaret olduğu ortaya çıkıyor. İlerleme ile gerilemenin bütünlüğünü gösteren bundan canlı bir örnek bulmak gerçekten zor.

CHP, hiç bir zaman yaratıcı olamadı. Zaman zaman sağından, zaman zaman solundan, zaman zaman da her ikisinden birden çıkan kavramları aldı, sulandırdı kullandı. CHP programında da yansımaları bulan "güçlü çevreler" deyimi CHP'ye ait. Ama kavram CHP'ye ait değil. Çünkü, bir zamanlar çok kullanılan "zinde kuvvetler" deyiminden kaynaklanıyor. Aynı işlevi görüyor. "Zinde kuvvetler" deyimi, 1970 öncesinde ve cuntacı görüş sahiplerince çok kullanıldı. Asker bürokratları belirlenmek için kullanıldı. Devrimciliği, asker bürokratlara, çıkarlarını nerede olduğu göstermek olarak kabul edenler tarafından kullanıldı. İlericiliği, asker bürokratların ilerliciliğiyle sınırlamak isteyenlerin, asker bürokratları ırkıtmeyi en büyük devrim düşmanlığı sayanların deyimi oldu. Şimdi de "güçlü çevreleri" ırkıtmek, en büyük devrim düşmanlığı sayılıyor. Büyük sermayeyi ırkıtmeme uğruna her türlü gerileme, büyük ustalık ya da özgürlük devrimi sayılıyor. "Zinde kuvvetler" edebiyatı üzerinde büyük deneyimli olanlar tarafından. Devrimciliği edebiyat sananlar, birbirine destek oluyorlar.

CHP de, cuntacı görüşler de önemli değil. Önemli olan gerilemenin bütünlüğü. Önemli olan bu bütünlüğün ortaya çıkardığı açıklıklar. Önemli olan, bir bütünlük gösteren gerilemenin kaynağı ya da itici gücü. Bu güç, sermaye sınıfı. Türkiye'de son yıllarda sermaye sınıfı biticileri geriliyor. Burjuva-demokratik anlamda ilerliciliğini tümden ve dünyanın her yanında yitirmiş olan sermaye sınıfı, Türkiye'nin özgül koşulları içinde ve son yıllarda özellikle geriliyor. Bu gerileme, kapsamlı ve derin bir gerileme. Öyle ki bugün Türkiye'de sermaye sınıfı ile dolaylı veya dolaysız bağlantı kuran tüm hareketler, gruplar, grupçuklar ve eğitimler geriliyor. CHP geriliyor, DSK üst yönetimi ve etkinlik alanları geriliyor, CHP'sini desteklemeyi ve CHP'nin gerilemesine kılıf bulmayı devrimcilik sayanlar geriliyor. Sermaye sınıfı kendi siyasal örgütleriyle birlikte bağlantı kurduğu her şeyi geriliyor.

Ayrıntıya girmeye gerek yok. Ortada, büyük açıklıklar getirebilecek bir örnek var. Demokratik Parti'nin doğuşu ve son zamanlarda önemli ölçüde erimesi, açıklayıcı bir olay olarak duruyor. Şöyle başlanabilir: Demokratik Parti'nin doğuşu ile erimesinin Demirel'in kişisel başarısızlığı ya da başarısı ile ilgili yok. Demokratik Parti, 12 Mart öncesinde sermaye sınıfının iktidardaki partisi olan Adalet Partisi'nin büyük burjuvazinin ekonomik sorunlarına çözüm arama girişimleri sırasında doğdu. Demokratik Parti, AP Hükümetlerinin, finansman kanunu, işleme vergisi, toprak ağalarının aleyhine taban fiyatları uygulamasına bir tepkinin sonucu oldu. Adalet Partisi'nin uyguladığı ekonomik politikanın daha çok büyük sermayenin lehine, ve giderek toprak ağalığı, ticaret burjuvazisi ve palazlanmış esnafın aleyhine bir çizgi izlemesinin sonucunda ortaya çıktı. Demokratik Parti'nin doğuşu ve zaman içinde bunu izleyen 12 Mart dönemi, diğer sermaye kesitleriyle ittifaklarının gelişmesi halinde büyük burjuvazinin, parlamentoya dayalı egemenliğinin sürdürülemezliğini gösterdi.

1973 Ekim seçimi, büyük burjuvazi için yeni dersler getirdi. Bu derslerden birisi sol sloganlar kullanan bir siyasal örgütün seçim şansının yüksekliği ile ilgili. İkincisi, büyük burjuvazi, Ekim seçimi ile sol sloganlar kullanan bir büyük siyasal örgütü, örgüt düzeyinde de ihmal edemeyeceğini anladı. Adalet

Partisi de 1973 seçiminden ve bunu izleyen CHP-MSP ortaklığından benzer dersler aldı. Tek başına büyük burjuvazinin ekonomik çıkarlarını savunmakla bir daha iktidar olmayacağını gördü. Gevşeyen sınıf ittifaklarını yeniden kurmaya başladı. Büyük burjuvazi siyasal egemenliğini sürdürebilmek için ekonomik programını törpülemek ihtiyacını duydu. Tarım vergisi, sermaye piyasası, finansman gereği ile ilgili isteklerini unuttu. Behice Boran, bu gelişmeyi, Adalet Partisi'nin 12 Mart öncesinden daha geri bir çizgiye düşmesi olarak niteledi. Büyük burjuvazinin bu süreç içinde gerilemesi, Adalet Partisi'nin sınıf ittifaklarını yeniden ve daha geri bir çizgiye tazelemesine yol açtı. Böylece Demokratik Parti'nin erimesi süreci başladı.

Ekim seçimleri ve CHP-MSP ortaklığı, büyük burjuvazi için başka dersleri de beraberinde getirdi: Büyük burjuvazi, bir burjuva partisi olan CHP'yi, örgüt ve liderler kadrosu düzeyinde imal etmiş olduğunu anladı. Bu yüzden yeni ilişkiler kuruldu. Bu ilişkilerin kurulmasında bir yandan Willy Brandt, diğer yandan da, İstanbul bölgesinin büyük sermaye grupları önemli rol oynadı. Brandt'ın danışmanlığı ile ve CHP aracılığıyla devrimci işçi sendikalarıyla da bağlar kurulmaya çalışıldı. Örgütsel düzeyde bağlarla iç ve dış büyük sermayenin bir CHP hükümetine destek olacağını belli etmesi CHP'nin günlünde yatan aslanın ne olduğunu su yüzüne çıkardı. CHP'de iç mücadele bu zamana denk geldi. CHP, ilerliciliğini yeniden tanımlama ihtiyacını duydu. Sermayeye, istelik iç ve dış sermayeye, çıkarlarını nerede olduğunu "anlatmak" CHP'nin yeni ilerlilik anlayışı oldu.

Halk Partisi, iç ve dış sermaye ile kurduğu karşılıklı bağlarla iktidara gelmesi halinde açıklık kazanacak niteliğini şimdiden açıklamak zorunda kaldı. Ancak bu durum, yeni sorunların doğmasına yol açtı: İç ve dış bağlantılarla sağlanan destek, seçim sandığından çıkabilmek için yeterli değil. CHP'nin stratejisine göre bu destekle birlikte ilerici "imajın" da korunması gerekli. İç ve dış sermayeden destek alabilmek için yapılanlar 12 Mart sonrasında ortaya çıkan imaja gölge düşürebiliyor. Bu yüzden CHP, kendisine "ilerici" imajı verecek desteklere de muhtaç. Böyle bir sorun var. Fakat sorunu olan yalnızca CHP değil.

Sosyalist hareketin dışındaki solun da sorunu var. Aslında gerilemenin bütünselliğinin doğal sonucu. Çünkü 12 Mart'ın hemen öncesinden başlayıp bugüne kadar süren ve sermayeyi daha geri bir çizgiye ittifak tazelemeye zorlayan gelişmelerin temelinde sosyalist potansiyelin hızla yükselmesi yatıyor. Bir burjuva partisinin sol sloganlar kullandığı zaman oyunu artırmaya da bunu gösteriyor. 12 Mart sonrasında işçi sınıfı partisinin çok daha geri bir bilinç düzeyinden başlayıp sağlam adamlarla güçlenmesi de bunu gösteriyor. Böyle bir durum sosyalist hareketin dışındaki ilerliciliğin etkinlik alanını son derece daraltıyor. Gerilemenin bütünlüğü karşısında sosyalist hareket tek almasıyla çıkıyor.

Bu gelişmenin gözle görülür ve elle tutulur olduğunu gösteren kanıtlar var: Sosyalist hareketin dışında olup da sosyalist hareketin geleceğinde, kendileri için istikbal görünmeyen akımlar, sosyalist hareketi durdurmayı en önde gelen sorun olarak görüyorlar. Bu sorun ile CHP'nin ilerici "imaj" ihtiyacı, bu ihtiyacın yarattığı sorun birleşiyor. Sosyalist hareket dışındaki sol için CHP'nin, bugün için düşünülmesi ve uğrunda çalışılacak tek ilerlilik olduğunu kanıtlamak görev oluyor. Sosyalist hareketin dışındaki sol için bu görevi yerine getirmek varlıklarını sürdürmenin temel gereklerinden birisi oluyor. Çünkü varlıklarını sürdürmeyi, güçlü bir sosyalist hareketin yokluğu ile özdeş görüyorlar.

Gerilemenin bütünlüğü tamamlanıyor. Sermaye, dolaylı ve dolaysız geriliyor. Gerileme, her yerde zahmetsiz ve kolay olmuyor. Kimi yerde tabanın sert mukavemeti ile karşılaşılıyor. Böyle yerlerde kurulan bağlantılar, bağlantı kuranların eliyle, örgütün tarih edilmesine yol açıyor. Böylece sermaye bir taşla iki kuş vurmuş oluyor. Kimi yerde sermaye ile kurulan bağlantılar bir çoklarının ilerici hareketten istifasına yol açıyor. Bugünlerde bir çokları yazı diye istifa dilekçeleri yayınıyor.

TÜRKİYE KAPİTALİZMİNİN

10 OCAK 1969- HÜRRIYET

"KARŞIT GRUP" TELLALLIĞININ SONU...

13 ARALIK 1976- MİLLİYET

.. Türkiye mutlak bir sıkıyönetim noktasına gelmiştir... Türkiye'deki vahim durumun elde kalan tek meşru son çaresi gerçekten sıkıyönetimdir...

".. Ülkenin en baş meselesi huzur ve güven olduğuna göre bunun tedbirlerinden biri olan iç güvenliği ilgili tasarıların bir an evvel kanunlaşması lâzımdır.."

Türkiye'nin "mutlak" bir sıkıyönetim noktasına geldiğini söyleyen gazete yaygın deyimle "MTT'nin Sesi" diye nitelenen bir gazeteydi.

Bulank sunda iç güvenlikle ilgili tasarıya çıkan telaşın sahibi de: cephe yönetiminin başıydı...

Geçtiğimiz haftanın Çarşamba günü partisinin Millet Meclisi Grubunda yaptığı konuşmada cephenin büyük başı "ülkeye huzur getirecek" yasa tasarısından bazıları şöyle sıraladı:

".. Bu tasarılar, dernekler, üniversiteler, Polis ve Selahiyetleri Kanununda yapılacak değişiklikleri içine alır. Ayrıca DGM'lerin kurulmasını gerektiren tasarı da bunların arasında bulunmaktadır..."

Haftanın ortasında bu sözleri söyleyen Süleyman Demirel, iki gün sonra Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile yaptığı haftalık olağan görüşmeden çıkarken de şöyle konuştu:

".. Türkiye'nin bunalmış içerisinden bulunması, burunlarında mı tütüyor nedir? Herkesin bir vafı var. Biz barışçıyız!.."

Büyük sermayenin, gerici politik iktidarının en yetkin temsilcisi ağzından suçluluğunu ve pejmürdeliğini en kaba hatlarla sergileyen bu sözler, geçtiğimiz hafta, kendi adına berbat bir viraja giren cephe yönetiminin saplandığı bataklıkta biraz daha batarken, çok şeyi de batırmak hevesinde olduğuna ilişkin işaretler verirken öte yeri unursalar taşınıyordu...

SENDİKALAR YASASI

Süleyman Demirel, "ülkeye huzur getirecek" tasarıları sıralarken, MC'nin kurulduğundan bu yana Çalışma Bakanlığında Sendikalar Yasasında değişiklikler yapılmasını öngören yasa tasarısını hazırlanmış söz etmiyordu. Ancak, temelde, işçi sınıfını daha çok ezemeyi, demokratik hak ve özgürlükleri daha çok geriletmeyi ve uzun mücadele yıllarının ürünü demokratik kazanımları yoketmeyi amaçlayan "huzur" tellallığı, Türkiye'de her zamankinden daha çok mahkum edilmekten yakasını kurtarmadı.

Sermayenin basınıyla, radyo televizyon ve tüm propaganda araçlarıyla giriştiği "ölaşanüstü" hal ve koşulları yakalamaya çabası kamuoyu gözünde tam anlamıyla iflas etti.

Geçtiğimiz hafta, sermayenin bu konudaki dokümentüğüne belgeleyen örnekler bolluğuna sahne oldu.

"HUZUR" TELLALLARI...

Büyük sermayenin en ince taktik ve hesaplarını temsil görevini üstlenen bir gazetede, haftanın ilk günü ilginç bir "balans" sayın dikkatini çekti.

Gazetenin manşetinde kurulan tahtaravallının bir ucuna CHP Genel Sekreteri Öhan Eyüboğlu'na Pasinler'de girilen komando saldırısı haberi otururken, diğer ucuna özenle "MHP'nin Ankara II örgütüne patlayıcı madde attığı" haberi yerleştirildi... Bu haberde, cephenin dört yaka numaralı ortaklığı "MHP'li gençlerin tahriklere kapılmamasını" istiyordu!..

Ancak, "tahriklere kapılmaması istenen gençler" aynı gün ana muhalefet partisi genel sekreterinin Pasinler'de yolumu kesmiş ve taş yağmuruna tutmuşlardı. Buna rağmen komando denin sürünün başına tanınan bu kolaylığın

sebebi neydi?..

Manşetteki tahtaravallı hesabı dönüp dolaşıp gene "karşı gruplar" tezgahına çıkıyordu, daha doğrusu zorlanarak o noktaya çekiliyordu...

Doğrusu bu ya, "Komando" namı altında sermayenin bahçe kapısını beklemek üzere yetiştirilen sürüler, bu hesapta bir hayli karantik işler görüyorlardı...

BİR ZAMANLAR "AÇIK AÇIK!"

Kimdi bu komandolar? Cephenin dört yaka numaralı suçlusu 10 Ocak 1969 tarihli Hürriyet gazetesinde bu soruya "açık açık" cevap vermişti:

".. Komandoların destekliyorum. Çünkü onları biz kurduk ve eğittik..."

O yıllarda Türkçe şunları da eklemiştir:

".. Bu yaz her ilde yeni komando birlikleri kurup yetiştireceğiz."

Büyük sermaye tarafından tasmlanan ve para gücüyle ancak zar zor bir araya getirilebilen bu sürüler, 1975'te MC koalisyonu kurulurken üç kişilik bir partiyi iki bakanlık sandalyesi verilmesinde pazarlık gücü de oluşturabiliyorlardı.

1969 yılının Kasım ayında AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel, Cumhuriyet Senatosunda yaptığı bir konuşmada komandalarla ilgili olarak şöyle konuşuyordu:

".. Ayrıca milis teşkilatı organize etmeye lüzum yoktur. Devletin 500 bin kişilik ordusu, 50 bin kişilik jandarması ve 30 bin kişilik polisiyle göremediği bir işi 400 kişilik komandosuyla bir ayı parti mi görecektir? Kaldı ki, bu partiler kanununda da aykırıdır..."

MC formülüne anlamını bulan suç şebekesinin kendi hükmü, bir zamanlar en azından kendi başının ifadeleriyle okunmuştu.

Suçluluk sadece MC blokunda sığınip kalmamaktadır. Temelde suçlu, işbirlikçi) geril, insanlık dışı sömürü sistemine dayanan ve uluslararası sermayenin uyduyu Türkiye kapitalizmidir.

Sandığın içindeki genel oy kabusunu yaklaştıkça, büyük sermaye ve gerici müfettişlerinin oluşturduğu cephe ortaklığı daha çok saldırmakta, azınlaşmaktadır...

CEPHE-CHP DENGESİ

Buna rağmen cephe ortaklığı, sine-sinde bir takım politik çekim ve sürüşmeleri de barındırılmaya devam etmektedir.

Özellikle AP-MSP arasında süren sürüşmelere ek olarak, CHP'deki son gelişmeleri genel verici işaretler olarak algılayan CGP'nin de, MC'ye duyduğu ilginin eksiği kadar sıcak olduğunu söylemek güçtür.

Kendisikle temelde farklılıklar taşımayan CHP yönetiminin bugünkü yapı-

PRAVDA: DAYANIŞMA GECELERİ, "MUHTEŞEM" OLDU

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin yayın organı Pravda Gazetesi'nin 21 Kasım 1976 tarihli sayısında Türkiye İşçi Partisi tarafından düzenlenen Şili Halkıyla Dayanışma Gecelerine ilişkin bir yazı yer aldı. Bu yazıda, İstanbul Spor ve Sergi Sarayında yapılan toplantının "muhteşem bir toplantı" (grandioznyi miting) olduğu belirtiliyor. Pravda Gazetesi'nde yer alan yazıda Türkiye'nin belli başlı kentlerinde yapılan Dayanışma Toplantılarında, konuşmacıların, "Şili'li yurtseverler, biz, sizinleyiz" dedikleri ve bunun toplantıya katılanlar tarafından oybirliği ile benimsendiği ifade ediliyor.

Pravda Gazetesi'nin yazısında şif paragraf yer alıyor: "İstanbul Spor Sarayında yapılan muhteşem toplantıda Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, tanınmış yazar Aziz Nesin ve ülkenin diğer tanınmış siyasal ve toplumsal kişileri konuşular. Konuşmacılar, Şili'de hüküm süren terör ve yasa dışı uygulamaları takbih ederek, başta Luis Corvalan olmak üzere Şili'de faşist cuntanın zindanlarında tutulanların özgürlüklerine kavuşturulmasını istedikler."

Pravda Gazetesi'nin yazısında Ankara'da yapılan toplantıya, Ankara ve çevresindeki bölge "nüfusunun çeşitli katmanlarının temsilcilerinin katıldığı" belirtiliyor. Pravda, yapılan toplantıda, "toplantıya katılanların, Şili'li yurtseverler, biz, sizinleyiz" açıklamasını oybirliği ile benimsediklerini" haber veriyor.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin yayın organında Şili Halkıyla Dayanışma toplantılarında demokratik örgütlerin aktif bir rol aldıkları ve bu toplantıların İstanbul ve Ankara'dan başka İzmir gibi nüfusun yoğun olduğu yerlerde de sürdürüldüğü belirtiliyor.

ŞİLİ HALKIYLA

АНКАРА: МИТИНГИ солидарности

В Турции по инициативе Коммунистической организации проходили дни солидарности с мирным населением Чили. На этих мероприятиях митинги и демонстрации. Впервые в истории нашей страны в Анкаре состоялся митинг солидарности с мирным населением Чили. Митинг состоялся в Анкаре 21 ноября. На нем выступили известные деятели культуры и искусства, а также представители различных слоев населения. Участники митинга выразили глубокую обеспокоенность по поводу ситуации в Чили и призвали к оказанию помощи мирному населению этой страны. Митинг завершился демонстрацией с плакатами и лозунгами солидарности с чилийцами.

SUÇ BATAĞI

sa, CHP ile CGP arasında aylar önce ikinci - üçüncü adamlar aracılığıyla kurulan ilişkiler de hatırlanır, Feyzioglu'nu rahatlatacak niteliktedir...

Feyzioglu'nun "Sola karşı inandırıcı bir duvar" koşuluna, aylar önce "Kurulmayı bekleyin" cevabını veren CHP yönetimi, kurultay sınavından elhak yüzününü akıyla çıkmıştır!...

Burjuva politikasına ilişkin ince taktik ve oyunlar konusunda bir hayli deneyli ve yetenekli olan Feyzioglu'na, halen CHP yönetiminin, DİSK üst yönetimi ve bir takım maceracı "havariler" ile kurduğu ilişkilerin oyuncakçı dükkanını hatırlattığını tekrarlamaya gerek yoktur. Nitekim, Feyzioglu'nun bu "en yeni" CHP'ye duyduğu güveni saklamadığı bildirilmektedir.

Feyzioglu'nu CHP'den çok, 21 aydır cephe ortaklığı yaptığı MSP'nin düşündüğü haber verilmektedir.

CANKURTARAN "FİKİR!"

Cephe içindeki bu gergin durumu nihayet geçtiğimiz hafta Demirel de itiraf zorunda kaldı ve "Milletle yararı dokunmayacağına gördüğümüz takdirde bu koalisyona dağılır" şeklinde konuştu.

Sadece MSP'yi kontrol amacıyla çekilen bu ürkek elense, daha sonra yerini tekrar teslimiyete terketti!...

Koalisyona geleceği konusunda, CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu'nun sözlerini kendisine hatırlatan gazetecilere Demirel şu cevabı verdi:

"Bu hükümet benim etrafımda toplu bir hükümet değildir. Bu hükümet bir fikir etrafında toplu bir hükümettir."

Demirel'in sözünü ettiği ve etrafında diz çökülerek birleşen "fikir", antikomünizm ticareti ile işçi sınıfının, emekçi kitlelerin, tüm ilerici, aydın güçlerin omuz verdikleri demokrasinin, tahribine yönelik ve "daha çok iş" amaçlı olarak kaymaklıkların sermayenin en kaba yöntemlerle tahakkümü yönetimine varılacak "fikir" idi...

Demirel'in sandığı çankurtaran simidi gene bu "fikir" idi...

KIBRIS'TA TATIL...

Haftanın politik olayları böylesine bir sevir izlerken, Türk-İş Genel Yönetim Kurulu gözden irak bir sessiz köşede toplandı.

Türk-İş içinde yıllarını geçirmiş bir kişinin deyimleriyle "genellikle öğle ve akşam yemeklerinin tartışıldığı" genel yönetim kurulu toplantılarının sonuncusunu Kıbrıs'ta yapılmış, Türk-İş yöneticilerinin başlarını dinleyecek bir eğlence fırsatı buldukları şeklinde yorumlandı.

Türk-İş'in bitmeyen senfonisinin tekrarlanacağı toplantılardan kimsenin beklemediği bir şey yok...

Önümüzdeki genel seçimde desteklenecek partinin tesbiti amacıyla yapılan ve uzun bir süre daha devam edeceği anlaşılan toplantılarda alınacak karar yaklaşık olarak belli...

Türk-İş'in "belli koşullar" kaydıyla hem CHP'yi hem de AP'yi destekleme kararı almış bekleniyor. "Belli koşulların" ne olduğunu ise bilmeyen yok: Türk-İş yönetimine, dolayısıyla sermayenin yan örgütü niteliğine güç ve kuvvet katacak maddi-manevi her çeşit rüşvet...

Milletvekiliği pazarlığından başlayıp, "işçi" kivesiyle bakanlık sandalyesine sendika ağası oturmaya varan panayı hesapları, "belli koşullar" in esasını oluşturuyor...

Sermaye azgınlığını Türk-İş bölümüne gözleneler bunlar...

TRT'DE KAN GRUBU...

Azgınlığın TRT'deki bölümünde son günlerde gözlenen gelişmeler, işgalci Karataş'ın hukuk dışlığını bir kez daha teskil ederken, komandololuğun TRT'de hızla yaygınlaştırılmasına ilişkin çabaların sergilemektedir.

TRT'nin işgalci yönetimi her gün suç üstüne suç işliyor. Keyfi tayin ve sürgünlere hız veriliyor. "Faşistim" demeyen unsurların sürgün yeri olarak Erzurum radyosu seçilmiştir. Komando üsü olarak TRT personeli arasında ün ya-

TURK-İŞ: BİTMEYEN SENFONİ

pan Erzurum radyosuna gönderilecek emelannın Erzurum'da tehdit, baskı ve şiddet cereyanına tutturulmaları planlanmaktadır.

Yasadışı yöntem ve düzenlemelerle sınavdan geçirilen faşist unsurlar TRT koridorlarında cirit atmaktadır. Yarımcılık hizmetinden çok TRT'de çalışanların kan gruplarını tesbit etmekle işe başlayan bir takım kişiler doğruya doğruya Şaban Karataş ile kurdukları kordonlar, çalışanları sindirme yöntemiyle birlikte yürütülmektedir. Bu arada, kuruma alınan hatır-gönül ürünü unsurlara tanınan ayrıcalıklar da ilginçtir...

SKANDAL...

Televizyon dairesinde "sözleşmeli personel" olarak istihdam edilen AP Aydın Milletvekili İsmet Sezgin'in kızı Seyran Sezgin önceki hafta Amerika'ya gönderildi.

Seyran Sezgin uçundan kıyasından ilişkili olmadığı "Yıldı Atı" adlı filmi ABD'ye götürdü...

Adı geçen filmin yönetmeni, yapımcısı dururken, seyirciliğini yapan bir kişinin gönderilmesi konusunda doğan

hoşnutsuzluğa televizyon dairesi başkanı Fahrettin İşıklı'nın verdiği cevap da ilginç:

"Ne yani, filmle ilişkili diye atları mı gönderseydim?..."

YURUYUŞ'un baskıya hazırlandığı saatlerde ABD'deki "Yıldı Atı" filminin, katılmak için geldiği yarışmaya giremediği öğrenildi. Film gerekli sürede jüriye verilmediği için yarışma dışı kaldı. Film, taşıyıcısı tarafından otelein odasına unutulmuştu.

İŞGALCİLİĞİN YASASI!..

MC'nin tasallutu altındaki TRT yönetimi, geçtiğimiz haftalarda, Ankara'daki belli başlı hastahanelerin baştabipliklerine resmi bir yazı yazarak, yazıya eklenen listedeki TRT personeline rapor verilmemesini rica etti!..

Artık, rahatsızlığı için hastahanelere başvuran TRT personeli gerekli muayeneden geçtikten sonra rapor alsın bile hastahanelerin baştabipliğine raporları onaylanmıyor. Baştabiplik rapor sahibi kişinin adını TRT'den yollanan listede bulursa "Hayır" diyor.

Yasadışı işlemler, işgalci yönetimin yasadışı oluşturuyor!..

CHP'DE TASFİYELER KONUSULUYOR

CHP Kurultay'ından sonra CHP içindeki gelişmelerin yönü konusunda bilgiler gelmeye başladı. CHP'de Genel Merkez ekibini destekleyenler ve her yerde Ecevit ile kişisel yakınlığını ön plana çıkarmayı alışkanlık haline getirenler, CHP içinde muhalefetin tasfiyesinden söz ediyor. Ecevit ile çok yakın kişisel ilişkiler içinde olduğu izlenimini vermeye özen gösteren bir CHP Genel Yönetim Kurulu üyesinin, muhalefet ile ilgili olarak, "çok solcu iseler TIP'e girsinler" dediği öğrenildi.

YURUYUŞ, Eyüboğlu-Topuz ekibini destekleyenlerin Kurultay sonrası değerlendirmelerini saptamaya çalıştı. Ortaya çıkanlar şöyle sıralanabiliyor. Eyüboğlu-Topuz ekibini ve şimdiki yöneticileri destekleyen bir büyük kent il başkanı düşüncelerini şöyle özetliyor: "Altı ay önce, bunları ihraç etmesini Ecevit'e söyledik. Kurultay'da halledeceğine söyledi. Şimdi durum çok daha zor. Muhalefet kemikleşti!.."

Bir başka büyük kent in Eyüboğlu-Topuz ekibini destekleyen, "kibarlığı ve yumuşaklığı" ile tanınmış belediye başkanı, daha kesin konuşuyor: "Artık Deniz Baykal'a ceza vermek kaçınılmaz oldu. Gelişmeler, başka türlü önlenemez." Bu iki kent, Eyüboğlu-Topuz ekibinin kazanmasında ve sonucun alınmasında en önemli rolü oynadı.

Ecevit'e çok yakın olduğunu ve Ecevit'le sık sık görüştiğini, her fırsatta ön plana çıkarmaya özen gösteren bir Genel Yönetim Kurulu üyesi ise çok daha açık konuşuyor. YURUYUŞ'ün saptayabildiğine göre bu Genel Yönetim Kurulu üyesi, pek de saklamak ihtiyacını duymadan, şöyle diyor: "Göreceksiniz, yakında tasfiye edilecekler. Muhalefetin başını çekenleri ihraç edeceğiz. Bize çok zarar veriyorlar. Üstelik bizden daha çok solcu iseler TIP'e girsinler."

YURUYUŞ, bu görüşlerin yanında, Ecevit'in ne düşündüğünü de saptamaya çalıştı. Elde edilen bilgilerin bir bölümü şöyle: Ecevit, Kurultay öncesinde

de bazı "ilerici" yazarlarla ve bu arada DİSK üst yönetimine yakın kişilerle görüştü. Oran'daki evinde pasta yapıp çay içti. Ecevit, muhalefetin başını çekenlerin bazısından "iyi", bazısından "iyi fakat muhteris" olarak söz etti. Fakat iyilerle kötüler için de değişmez bir yargıya sahip olduğunu belli etti: Bunlar, CHP'ye zararlı oluyorlardı. Ecevit'e göre CHP'ye zararlı olmak demokrasie zararlı olmak eş anlama geliyor. Kurultay öncesinde Ecevit, muhalefet ve muhalefetin başına gelebilecekler konusunda "gerekli uyarıları" yapmış oldu.

Ecevit'in "ilerici" yazarları ve diğerleriyle yaptığı görüşmelerin diğer ayrıntıları ve bu görüşmelere kimlerin katıldığı, gerektiğinde, ilerde yazılabilecek. CHP'de konuşulan tasfiyeler konusunda Ecevit'in tutumuyla ilgili bir somut açıklama, Abdî İpekçi ile yapılan konuşmalardan çıktı. Bu konuşmaların bir bölümünde Ecevit, şunları dile getirdi: "Kendisi sol anlayışımız, parti dışından da parti içinde de tartışılabilir. Ama dışımızdaki sola hoş görünme, dışımızdan destek arama eğilimlerine karşı çok duyarlı ve dikkatli olmak zorundayız. Parti içi muhalefette, bu dikkati gösterenler olduğu gibi, göstermeyenler de bulunabilir. Ayrıca, dışardan, parti içi muhalefeti kendi amaçları doğrultusunda etkileme veya destekleme çabaları da olabilir." Ecevit'in bu değerlendirmesi, bir "uyarı" olduğu kadar bir "gerçek" niteliği de taşıyor.

Ecevit, şimdi muhalefet ile merkez ekibinin birlikte çalıştığı izlenimini veriyor. İpekçi'ye "nitekim şimdiden yaptığımız komite çalışmalarında Kurultay'da karşı karşıya gelmiş arkadaşlar tam bir anlayış birliği içinde çalışıyor" dedi. Ecevit'in bu sözleri, önemli bir abartma payı taşıyor. Gerçekten Ecevit'in başkanlığında yapılan bir-iki danışma toplantısında, partili olmayan teknisyenlerin yanında birer muhalefet temsilcisi de çağrıldı. Fakat son günlerde çıkan olaylarla ilgili olarak kurulan ve olay yerine gönderilen bir çok komiteye muhalefetten bir tek milletvekili bile alınmadı.

DİSK, DİSK'E KARŞI ÖRGÜTLENİYOR

İşçi sınıfının devrimci sendikal hareketinin birliğinin DİSK içinde sağlanacağı çok söylendi, yazıldı. DİSK Üst Yönetimi de böyle söylüyor, işçi sınıfı sosyalistleri de. İşçi sınıfı sosyalistleri, söylediklerini yapıyorlar. DİSK Üst Yönetimi ise söylenilmediğini tam tersini yapıyor. Garip ama gerçek; DİSK Üst Yönetimi DİSK'e karşı örgütleniyor!

BETON-İŞ Olayı yazıldı. Sonucunu da söylemek gerek: Fiyaszkoyla bitti. Kurucuları bile, aldatıldıklarını söyleyerek yüz çevirdiler. BETON-İŞ olayının perde arkası çok çirkin. Olup bitenlere rağmen ne DİSK Üst Yönetiminden ne de 3 nci Bölge görevlilerinden çıktı. Çıkması doğal, çünkü söyleyecek sözleri yok. Çünkü minare çarlayan kilif hazırlamaya gerek duymuyorlar.

Bir konuyu çok net olarak belirtmek gerek. Bunlar işçi sınıfının devrimci sendikal hareketinin sorumluluğunda duymuyorlar. Yapılan başka türlü izah etmenin imkanı yok. Sosyalist olmamak kaydıyla herkesle, işbirliği yapmaya hazırlar. Ve yapıyorlar.

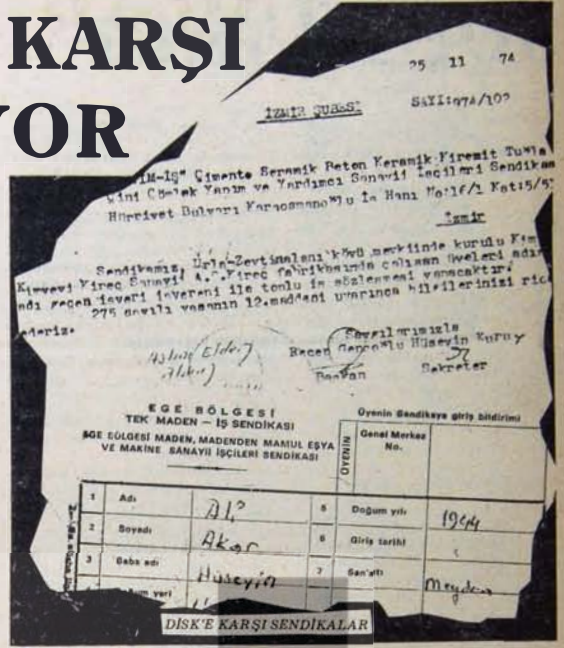
BİR ORGANİZATÖR

Olup bitenleri daba yakından görebilmek için DİSK 3. Bölge Temsilciliğinden söz etmek gerek. Beton-İş ve Aşağıda anlatacağımız "Ağaç Sen" sendikalarının burada tezgahlandı. 3 nci Bölgeyi yakından tanımadan, söylenilenleri yetince anlamak zor. Tanıyınca da yapılan-

reği kurulan lokallerin hiç birisi işlenmiyor. Daha doğrusu kasıtlı olarak işlenmiyor. Tüzük gereği yapılması gereken toplantılardan hiç biri yapılmıyor. Bu toplantılar sadece, Bölge temsilcisi ne kadar deşşetli bir örgütçü olduğunu ispatlamak istediği zaman yapıyor.

Maden-İş'e geçmiş isteyen BMC işçilerinin direnişe geçtiği ve kapıları açarak geçtikleri günün geçesinde, Bölge Temsilcisinin, imzalanmış toplu sözleşmeyi kutlamak için olna gerek Selçuk'un işvereni ve işveren avukatı ile Kordon'da rakı içtiği biliniyor. Bu işyerinde 24 aylık olan toplu sözleşme, işyeri baştemsilcisinin muhalefetine rağmen 32 aylık olarak bağlanmıştı. Sözleşme bağlanmadan önce baştemsilcisi hakettiğinin çok üstünde bir kıdem tazminatı ödenerek işten çıkarılmıştı. Bölge temsilcisi bu olayı "sendikayı patronlara sattığı" için, ihraç ettik" biçiminde duyurmuştu. Şimdi aynı kişi DİSK'in ve MADEN-İŞ'in Denizli Bölge Temsilcisi. Garip dünya.

Bölge Temsilcisi, DİSK'te CHP kuyrukluğunun sizde de olsa saklanmaya gerek duyulmadığı dönemlerde CHP'de seminerler verirdi. TOB-DER İzmir Şubesinin yapılacak yürüyüşle ilgili olarak yaptığı toplantı çağrısına cevap bile vermezken, Buca Kız Eğitim Enstitüsünde boykota giren kız öğrencilerle toplantı üstüne toplantı düzenleyip, boy boy resimlere basma demec verdiği biliniyor.

güdü bu. Eğitim Uzmanı da öyle düşünmüş olmalı ki sahneye fırlayıp, numaralarını söylemek ekipleri göreve çağırıyor. Hemde "işçi sınıfı disiplini"ni göstermek üzere. Herkes merakla göreve koşacak ekipleri bekledi. Ancak kimse yiriden bile kıpırdamadı.

İkinci danışman evlere şenlik. İşçi sınıfına hizmetaskıyla yanıp tutuşan biri! Kendisini sendikal hareketten koparmak mümkün değil. Kapıdan kovsan bacadan giriyor. Bizim tespit edebildiğimiz kadanyla şimdiye kadar şu işleri yapmış:

1. Maden-İş'te organizatörlük.
2. Maden-İş'ten ayrılmak zorunda bırakıldıktan sonra Maden-İş'e rakip olarak kurduğu Tek-Maden İş genel başkanlığı.
3. Daha sonra Yapım-İş sendikası genel başkanlığı.
4. Keramik İş Sendikası genel yönetim kurulu üyeliği ve eğitim örgütlenme sekreterliği.
5. Keramik İş Sendikası İzmir Şubesi başkanlığı.
6. Hür Cam-İş Sendikası Bölge Temsilciliği.
7. Profesyonel Tarafsız aracılık.
8. Yeniden Maden-İş 3 nci Bölgede görev, hemde organizatörlükten bölge temsilci yardımcılığına terfi etmiş olarak.

Yapım-İş'te Keramik İş aynı işkolunda. Her iki sendikadaki görev alma tarihi aynı. Öyleki, hazret, bazen aynı evrak üzerine iki ayrı örgütün yetkilisi olarak imza atmış. Keramik-İş yönetimi değişir değişmez sendikayla ilişkisi kısıldı. Maden-İş'te Tek Maden-İş'te aynı işkolunda. "Tarafsız" aracılık denen şey uzun nasıl bir şey olduğunu bilen bilir. Yazılanları kurullarında işçi, işveren tarafsız aracı ile 3 ncu tarafsız aracı kendileri kendilerini tayin ederler. Dört tane organizatörün görevine son verilerken yerine bu "üstün" yetenekli kişilerin getirilmesi boşuna değil elbet. Beton-İş sendikası düşüncesine de bu yaratıcı zekânın ürünü olmalı.

Bölgelerin hal-i pür melâli bu kadarla da kalmıyor. Bir de gönüllü militanlar varki sözleşmeden geçmem olmaz. He men hepsi suradan buradan gelip yeni bir politik çizgiye adapte olmuş kişiler.

Yakın zamana kadar hem Kemal Türkler'e hem de 3 ncu bölge temsilcisine en ağır sıfatları yakıştırmaktan çekinmedikleri biliniyor. Bunları Bölge Temsilcisi de biliyor. Dün birbirlerine küfür edip kanlı bıçaklı olan şimdi diz diz, göz göze oturuyorlar.

YENİ SENDİKALAR

İzmir Bölge Çalışma Müdürlüğü Türkiye İşçi Partisinin alt katında. TIP'li sendikacılar sık sık gider gelirler, işleri gereği. Çalışma Müdürlüğüne ilan tahtasında yeni kurulan ilk sendikaların anıtlarıyla yeni bugünlerde. Aynı dak tiloda yazılmış, aynı teksir makinesinde basılmış tüzükler. İşkollarının özelliğinden gelen ayrıntılar hariç tüzük maddeleri de aynı. Birincisi Beton-İş. İkincisi Ağaç-Sen. Türkiye Ağaç ve Ağaçtan Yapılan Eşya Sanayi İşçileri Sendikası. Kurulu bulunduğu işkolu numarası 3. Adresi Cumhuriyet Bulvarı No. 6 Kat 6 Konak İzmir. Adres DİSK 3 ncu Bölge Temsilciliğinin adresi. Kurucularından Fırat Geçrek, Efe Tarım İşyeri Temsilcilerinden, Emullah Köker Maden-İş 3504 nolu Lokal Başkan ve Dizeisan İşyeri Baştemsilcisi. Basri Çavuşoğlu aynı işyerinde temsilci. Osman Sanyata Metalurji Fabrikası temsilcilerinden. Bunların hepsi 16 Eylül Direnişini deniyen işten atılan işçiler. Halen Maden-İş'ten yardım aldıkları biliniyor. Yedi kurucudan beşi, Zühüta Can isimli bir kişinin yanında marangoz olarak beyan edilmiş. Çan'ın işyeri Kapılar 1250 Sokak 98/2 numarada küçükük bir işyeri. Yıllardan metal işçileri böylesi bir işyerinde olsa olsa marangoz çıraklığına başlamışlardı. 16 Eylül Direnişinden sonra işten çıkarılan işçilerin örgütlenmiş işlerinde çalıştırılmakları açıklanmıştı. Kemal Türkler tarafından. Anlaşıyor ne demek istediği.

Bu konuda bir şeyi daha eklemek gerekli. 9 numaralı işkolunda DİSK'e bağlı ASİS var: DİSK 3 üncü Bölge Temsilciliği tıpkı Keramik-İş'e karşı kurulan Beton İş olayında olduğu gibi şimdiki de ASİS'e karşı AĞAÇ SEN'i örgütüyor.

Ne denir, TANRI DİSK'i DİSK ÜST YÖNETİMİNDEN KORUSUN.

BOYLE TOPLANTILARI DAHA ÇOK SEVİYOR

ları az bulmak mümkün. Bölge, bütünün bir parçası. DİSK üst yönetiminin bölgesel minyatürü. Ne eksik ne fazla. Bugünkü Bölge Temsilcisi, kendisinden önce bölge temsilcisi olan ve şimdi Maden-İş üst yönetiminde bulunan "bahtiyar" bir kişinin kayıbraderi. Metaş İşçileri, bu kişiyi çok yakından tanıyorlar ve yeri geldikçe anyorlar! Kayıbraderinin sahibi ve fiilen çalgıcısı bulunduğu orkestranın işleri pek iyi gitmeyince E-niğe Bey kayıbraderini, tutmuş elinden Bölgeye organizatör yapmış. Kıvr kıvr saçları omuzlarına dökülen cekiği burnunda organizatör yeni ve işçi işleri bir süre birarada yürülmeyi başarmış. Enişte Bey'e lktbal yollan açılınca, kayıbradere de bölge temsilciliği yolu açılmış. Bu arada yeni görevi 'sosyalist' olmayı gerektirdiği için o da öyle yapmış. Sosyalist "olmuş"!

BİR BÖLGE TEMSİLCİSİ

Bölgede DİSK'e bağlı sendikaların biraraya gelmeleri adeta mucize haline gelmiştir. Bölge temsilcisi çağrısını kendisi yaptığı toplantılara bile katılmakla ünü bir kişi. Maden-İş tüzüğü ge-

DİĞERLERİ

Bölge Temsilciliğinin görevleri çok. Hem DİSK'te görevli olmak hemde DİSK'e karşı örgütlenmek az iş değil. Bunu DİSK üst yönetimi de düşünmüş olmalı ki bölgeye iki yardımcı vermiş. Bunlar aynı zamanda "Danışmanlık" görevi yapıyorlar. Biri eğitim uzmanı, öteki Maden-İş Bölge Temsilcisi vekili. Muhasebecilikten emekli Eğitim uzmanı görevi "politik" danışmanlık. Arada sırada sendikal işlere de hevesleniyorsa da bu alanda henüz acemi olduğundan pek başanlı olamıyor. Beton-İş örgütlenmesindeki tüm çabaları boşa gitti. Resmi izni İKD'nin aldığı söylenen ama herşeyini DİSK'in üstlendiği 1 Eylül Barış gecisini de bu "eğitim uzmanı" yönetti. Gece baştan sona çeşitli goşit grupların slogan yarışmalarıyla geçti. Goşitlerin bir bölümü "Yaşasın DİSK" diye bağırırken, diğer bir bölümü "Tek Yol Devrim" diyordu. Hakçasını söylemek gerekirse "Tek Yol Devrim" diye goşitler daha etkilidiler. Ne varki, DİSK'in sorumluluğunu yüklediği bir toplantı için pek iç açıcı bir görüntü de-

MEMURLAR ALDATILAMAZ

ERHAN TEZGOR
TUM-DER GENEL BAŞKANI

Günümüzde memurlar, dışa bağımlı çarpık Türkiye kapitalizminin yükünü omuzlarında giderek daha büyük bir ağırlıkla taşıma zorunda bırakılan bir emekçi kesimi oluşturuyor. Hızla artan fiyatlar karşısında, sabit geliriyle yaşamını sürdürme durumunda bulunan memurlar, Devlet Planlama Teşkilatı'nın "Gelir Dağılımı" raporuna göre, düşük gelir grupları arasında yer alıyor. Gelirini arttırmaya yönünde bir ileri adım olabilecek grevli toplu sözleşmeli sendikal haklardan bir Anayasa hükmü yoksun bulunuyor.

Türkiye'de mevcut sınıflar tabakaları arasında, ekonomik hakları yanında politik haklarına da Anayasa sınırlaması getirilmiş yegane kesim memurlardır. Egemen güçler açısından memurlar dört yılda bir sandık başına gidip oy kullanma kapıkullarıdır. Bu koşullar içinde, memurların sendikal haklara kavuşması politik haklarını alması Anayasa değişikliğine bağlı kalıyor.

Ancak, hiç kuşkusuz bu, soruna biçimsel bir yaklaşımdır. Bu anlayış "hak verilmez alınır" görüşüne ters düşer. Bugün Türkiye'de demokrasi mücadelesi büyük bir ağırlığa sahiptir. Ülkenin demokratikleştirilmesindeki bir parçası, başını işçi sınıfının çektiği ve çekeceği, memurların da onun ittifakı içinde mücadeleye katılmasıyla beraberliği, memurların ekonomik sosyal ve politik haklar doğrultusundaki mücadelesi oluşturuyor.

Anayasa'da memurlara sendikal haklar yasaklanmışken, işçi-memur ayrımlarına ilişkin bir komisyon raporuyla bazı memurlar işçi statüsüne alınıp sendikal haklara kavuşabiliyorsa, bu, genel olarak memurların sendikal haklar doğrultusunda verdikleri örgütlü mücadelelerinin bir ürünüdür. Bu mücadeledeki temel anlayış ise, hak verilmez alınır ilkesinin çok sınırlı ölçüler içinde de olsa hayata geçirilmesidir.

Yasaların çıkması, onların uygulanması anlamına gelmiyor. Yasaların bütün hükümleriyle uygulanması bir zorunluluk gibi görünüyorsa da, Türkiye'de emekçilerden yana hükümlerin sudan nederlerle uygulanmadığı bir gerçek olarak karşımıza çıkıyor. Bu olguya somut örnek, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu.

Bu yasa bütünüyle memurların özlük haklarına ilişkin hükümler içeriyor. Yasada, memurların ekonomik ve sosyal haklarına ilişkin pek çok hüküm var. Ancak 1970 yılı Mart ayından bu yana uygulamada bulunan yasanın en önemli özelliği, memurların yararına olan hükümlerinin uygulanmamasına karşın, onlara yükümlülük getiren maddelerinin acmasızca uygulanması oluyor. Emekçilerden yana yasa hükümlerinin hayata geçirilmesi yönündeki mücadele, kaçınılmaz bir demokratik görevdir. Böyle bir mücadelenin başarısı örgütlenme düzeyi ile yakından ilgilidir. Örgütlü mücadele bu hakların hayata geçmesini sağlayabilir. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu açısından duruma bakıldığında, memurlardan yana yasa hükümlerinin altı yıldır hayata geçirilemediğini görürüz. Bu koşullar altında iki somut gereğe değinmek gerekiyor.

Yasanın çıkışını izleyen yıllarda memurların etkin bir örgütlü mücadelede bulunması, memurlar yararına hükümlerin uygulanmasını engelledi. Yasa hükümlerinin hayata geçirilmesi uğrunda örgütlü bir mücadele verilemeyeşinin bir nedeni de, kuşkusuz 12 Mart dönemi. Yoğun faşist baskılar bu dönemde, zaten köklü bir deneyimden yoksun memurların, etkin örgütlü mücadeleye girebilmelerini engellemiştir.

Özerebilen altı yılı aşkın bir süre geçmesi olmasına karşın, yasa hükümlerinin hayata geçirilememesi, bunun ötesinde ise, bu yasanın çıkışına neden olan temel ilkelere bu zaman aralığında bilinçli olarak çığnemesi, yasanın bütünüyle anlamını yitirmesine neden oldu. Dolayısıyla, günümüz koşullarında bu yasa hükümlerinin hayata geçirilmesi mücadelesi de anlamını yitirmiş bulunuyor.

657 Sayılı Yasanın temel özelliklerinden biri, maaşlarda artan fiyatlara göre ayarlama yapılabilmemesine olanak sağlamasıdır. Her yıl bütçe kanunu ile saptanacak katsayı, fiyat artışlarını dikkate almak zorundadır. Bu, yasanın amir hükmüdür.

Ancak uygulama, yasanın bu emredici hükmünü bir yana itmiştir. 1970 yılında yedi olarak saptanan katsayı, 1976 yılının acmasız koşullarında dokuzdur ve 1977 yılı bütçesinde, Maliye Bakanlığı, memurlarla alay edersesine katsayının on olmasına önermektedir. 1970 yılından bu yana fiyatlardaki artış ise, istatistik veri vermesi dahi gerektiremeyecek, her geçen gün somutu yaşanan bir düzeyle ulaşmış bulunuyor. 1976 yılı başında, bir memurun eline geçen paranın 1970 yılındaki satın alma gücüne ulaşması için katsayının 17 olması gerekiyordu. Buna karşın, fiyatları kontrolsüz biçimde artıran, emperyalizmin temsilcisi yabancı uzmanların da önerilerine uyarak, memur maaşlarını donduruyorlardı.

Devlet Memurları Kanunu uyarınca maaşlar artmazken, memurlara sözde bazı haklar sağlayacak, Memur Yardımlaşma Kurumu (MEYAK) kesintileri altı yıldır sürüyor. Merkez Bankasında, bir fonda toplanması gereken kesintiler ise, 1971 faşist deneme döneminde çıkarılan bir kararname ile, dolaylı olarak işbirlikçi sermaye sınıfına aktarılıyor. Emperyalizm, memurun cebine kadar elini uzatabiliyor.

Bugün zorunlu vergi niteliğini alan MEYAK kesintileri, 657 sayılı Yasada yer alan iki satırlık bir hükmün sonucudur. Brüt maaş üzerinden % 5 oranında yapılan kesintiden memurlar vergi de ödemektedir. Milyarlarca lirayı bulan toplam kesintilerden, Haziran ayı itibariyle Merkez Bankasındaki fonda kalan para miktarı, Maliye Bakanının resmi açıklamasına göre 612 milyon liradır. Bu miktarın ise 512 milyon lirası faizdir. Daha açık bir deyişle, memur-

BUGÜN ZORUNLU VERGİ NİTELİĞİNİ ALAN MEYAK KESİNTİLERİ, 657 SAYILI YASADA YER ALAN İKİ SATIRLIK BİR HÜKMÜN SONUCUDUR. BRÜT MAAŞ ÜZERİNDEN % 5 ORANINDA YAPILAN KESİNTİDEN MEMURLAR VERGİ DE ÖDEMEKTEDİR. MİLYARLARCA LİRAYI BULAN TOPLAM KESİNTİLERDEN, HAZİRAN AYI İTİBARIYLA MERKEZ BANKASINDAKİ FONDA KALAN PARA MİKTARI, MALİYE BAKANININ RESMİ AÇIKLAMASINA GÖRE 612 MİLYON LİRADIR. BU MİKTARIN İSE 512 MİLYON LİRASI FAİZDİR. DAHA AÇIK BİR DEYİŞLE, MEMURLARIN KENDİ ÖZ PARASINDAN ARDA KALAN, YALNIZCA FAİZLERDİR.

ların kendi öz parasından arda kalan, yalnızca faizlerdir.

Yalnız 1967 yılı içinde 1,5 milyar lira, Devlet Yatırım Bankasına aktarılmıştır. D.Y.B. yalnızca Kamu İktisadi Teşebbüslerine kredi açabilir. Ancak KİT'ler sermaye sınıfıyla, yabancı sermaye ile her zaman ortak yatırımlar yapabilmektedir ve bu yatırımlarda KİT'lerin belirli kontrol olanakları da yoktur. Memurdan her ay yapılan bu kesintinin tutarı ise, en az ona çok dürülen katsayıdaki bir artışa eşdeğerdir. Böyle bir uygulama benzerini ise görsel olarak hiçbir yerde bulmak olanaklı değildir.

MEYAK hükmünün yer aldığı sosyal haklar bölümünün uygulanma tek maddesi MEYAK'tır. Nedeni ise açık. O bölümde memura yük, sermaye sınıfına ise olanak getiren tek madde budur. Sosyal haklar bölümünün diğer maddeleri memurlara bazı olanaklar getiriyor.

Mahrumiyet yeri ödeneği, Anadolu'nun güç koşullarında çalışan memurlara bir ek gelir getirmeye yönelik bir hüküm. Altı yıldır uygulanmıyor. Bütçe Yasasında yer almasına karşın ödenmiyor. Gereke ise hangi yerlerin birinci, hangilerinin ikinci derece mahrumiyet bölgesine girildiğinin saptanması olmalı. Üstelik parasal olarak 200 ve 300 lira ödenmesi karar altına alınmış olmasına karşın, bu da ödenmiyor. TÖM-DER'in "aşgariden, yani 200 liranın ödeyin farkını sonra verirsiniz" önerisi ise dikkate alınmıyor.

Evli memurlara aile yardımı ödeneği, giyecek, yiyecek, yakacak yardımları yapılmıyor. Gereke ise, Maliye Bakanlığının iş Devlet Personel Dairesi'nin altı yıldır bir araya gelerek, bu konularla ilişkin yönetmelikleri çıkaramaması.

Gereke bulmak son derece kolay bir iş. Burjuvazi ve onun desteğindeki iktidarlar, dünyanın her yanında bir takım gerekçelerle emekçi kitleleri uytur. Bu, onların geleneksel yöntemleridir. Memurların uygulanmayan haklarına bulunan gerekçeler, hele üzerinden altı yıl geçmiş olmasına rağmen aynı biçimde tazelenmek isteniyorsa, bununla çocukların bile kandırılmayacağı bilinmelidir. Ancak bu da bir yarar sağlıyor: Zor anlaşılabilenin kolaylaşması.

Günümüzde memurlar, çıkarlarının, sermaye sınıfıyla çeliştiğini çok iyi görmektedirler. Bu nedenle işçi sınıfının mücadele ittifakında yerlerini almaktadırlar. Gerekçelerin altında yatan gerçeğin sınıfısallığı gün gibi ortaya çıkmıştır. Memurlar bunu kendi somutlarında görüyor. Onları işçi sınıfının yanında örgütlemek çok güç olmuyor.

Bu çok kısa ve öz yazı da vurguluyor ki, 657 Sayılı Yasa anlamını ve önemini memurlar açısından yitirmiştir. Memur mücadelesinin bugün ulaştığı düzey ve almak istediği haklar Devlet Memurları Kanununun kapsamını aşmıştır. Günümüz koşullarında bir aşama olarak, memurlar açısından geçici çözüm, grevli toplu sözleşmeli sendikal hakları içeren bir yasa etrafında, memurların statüsünü düzenleyen yeni bir yasa çıkarmaktır.

BOZUK DÜZEN NEFES AL

H. AKYAR

Hava kirliliği, kentleşme ve sanayileşmenin hızlanmasıyla ortaya çıkan, günümüzde acil bir sorun olarak beliren ve nihayet toplum sağlığı açısından büyük bir tehlike oluşturan bir olgudur.

Türkiye, sanayileşme açısından ileri bir düzeyde bulunmadığından, atmosferin sanayi kuruluşlarının tarafından kirlenmesi bugün birinci derecede önem taşımamaktadır. Buna karşılık, başkent Ankara hava kirliliği açısından dünyanın birinci kenti durumundadır.

ANKARA'DA BUGÜNKÜ DURUM

Ankara, bir sanayi kenti değil, çalışanların özellikle hizmetler alanında yoğunlaştığı bir kenttir. Bugün Ankara'da hava kirliliğinin ölçümleri boyutlara ulaşmasında kentin topografik ve iklimolojik yapısı gibi bazı özel koşullar da rol oynamaktadır.

Bunlara ek olarak, evsel yakıt kullanımı, taşıt araçlarından çıkan kirlenmeler, hava kirliliğinin bu ölçüde artışının kaynağını teşkil etmektedir. Başkent; sağlıksız, plansız ve bir patlama biçiminde denetimsiz gelişimi sorunu çözülmemiş boyutlara ulaştırmıştır.

1965 yılında 905 660 olan kent nüfusu, 1976'da 2 milyonu aşmıştır. Bu gelişime paralel olarak, kentte yaşayanlara, kitle haberleşme araçları ile yoğun olarak benimsenmekte olan "küçük toplum" modeli ve bu "model" in kaynağı olan montaj sanayii sayesinde, Ankara'da 1965 yılında 50 bin civarında olan araç sayısı, 1976'ya gelindiğinde 135 bine ulaşmıştır. Kentin nefes almaması sağlayacak yeşil alanlar ve serbest boşluklar da giderek kaybolmaktadır.

PERİYODİK İLGİ

Ankara'da hava kirliliğinin büyük boyutlara ulaşması kamuoyunun ve buna paralel olarak "ilgili"lerin" de ilgisini çekiyor.

Ancaz ilgililerin sorulma ilgilenmesi genellikle Ekim aylında başlamakta, kiş aylarıda çözüm yolları önerilmeye başlanmakta (ki bunların bilimsel ya da ekonomik olana rastlamak çok güçtür) loş sonlarında hareketli tartışmalar başlamakta, bahar aylarında kirlilikle birlikte tartışmalar da azalmakta, ve nihayet yaz aylarında sorun dondurulmaktadır. Tabii, ertesi yıla kadar.

Bu gelişime, 1960 yıllarından itibaren günümüze dek izleniyor. Sorun her yıl, yukarıda belirttiğimiz periyodlar içinde, önce havada, sonra diğerlerde somutlaşmış ancak en son olarak dillerde soyutlaşmıştır. Havada ve insanların ciğerlerinde bu derece somut olarak hissedilen bir sorunun, dillerdeki yansımaları açıkça göstermelik, bilim ve ekonomi dışı bir nitelik almaktadır.

ANKARA'DA KİRLİLİĞİN BİLİMSEL TEMELLERİ

Ankara'nın üzerinde 150 metre yüksekliğinde kâhın bir hava tabakası (inversion layer) bulunmaktadır. Bu hava tabakasının üzerinde ise, daha sıcak bir başka hava tabakası yer almaktadır. Bu bilimsel tabaka, birincisi üzerinde bir babilim etkisi yapmaktadır; çünkü, söz konusu ikinci tabakanın yoğunluğu, birincisine göre daha azdır.

Sürekli ölçümlerin de gösterdiği gibi Ankara'nın üzerinde dikey hava hareketleri çok azdır. Bundan dolayıdır ki, at-

mosferin, rüzgarların etkisi ile doğal olarak temizlenmesi olanağı yoktur.

Kentin dört tarafı çepeçevre ve Ankara'nın yerleşim bölgelerine göre yüksek olduğundan, dikey hava akımlarına ancak Esenboğa yönlerinde rastlanmaktadır. Yere yakın olan hava tabakası, güneşten ısıyı radyasyon yolu ile almakta ve ancak Hk hava tabakasının 150 metrelik kesimine kadar yükselmektedir. Yerin ve alttaki tabakanın ısısını kaybetmesi ve yoğunluğunun artması, söz konusu tabakanın aşağılara doğru inmesi sonucunu doğurmaktadır. Ve bu hareketsiz hava tabakası, bütün bir mevsim boyunca yalnızca dikey olarak yukarıya ve aşağıya doğru hareket edebilmektedir. Bütün mevsim boyunca bu hareket, 150 metrelik sınırlar içerisinde cereyan etmektedir. Bu hareketler süresince, dağılan tozlar, sis ve gazlar, aynı kapalı bir havada olduğu gibi, yoğunluğunu sürekli olarak arttırmaktadır.

ZEHİRLERİ TANIYALIM

Ankara kenti için, hava kirliliğinin en yoğun olduğu bölgeler, kentin alçak kesimleridir. Bu bölgeler, Tandoğan-Kızılay-Cebeci eksenini ve Kavaklıdere-Kızılay-Sihhiye eksenidir.

ANKARA'DA HAVA KİRLİLİĞİ, GÜN GEÇTİKÇE ÖLDÜRÜCÜ BOYUTLARA ULAŞIYOR. HALKIN YAŞAMINA YÖNELEN BU TEHDİT KONUSUNDA, GELİŞİM GEÇMİŞ İKTİDARLAR VE İLGİLİ KURUMLAR CİDDİ HİÇ BİR ÖNLEM ALMIŞ DEĞİLLER. BU KONUDA HERHANGİ BİR PLANLAMANIN YAPILDIĞI SÖYLENEMEZ. KIŞ AYLARINDA BİR-DENBİRE ALEVLENEN VE TARTIŞILAN SORUN, YAZ AYLARIYLA BİRLİKTE HAVA KİRLİLİĞİ ORTADAN KALKINCA GELECEK KIŞ TARTIŞILMAK ÜZERE DONDURULUYOR. YILLARDIR OLAN, BU.

Örneğin, Kızılay ve Sihhiye yöresinde, 5 kilometre karelik bir alanda hava kirliliğinin en yoğun oranlara ulaşılmaktadır. Bu alan içerisinde 175 bin kişi çalışmakta ve yaşamakta, nefes alıp vermektedir. Dünyanın hemen hemen hiçbir yöresinde 1. km kareli içerisinde 35 bin kişi yaşamamaktadır. Örneklenen toz zerreciklerinin % 70'den çoğunun çapları 5 mikron dolayında olup rahatlıkla insanların solunum organlarında biriktikleri görülmüştür. Aynı örnekleme, örneklenen toz zerreciklerinin yaklaşık %85'inin tam yanmamış kömür tanecekleri olduğu saptanmıştır.

Kansere yol açan elemanlar olan prebenzen bileşiklerinin (özellikle 3.4 benzo pyrene) de havada azımsanmayacak bir oranda bulunduğu görülmüştür. Saptanan sülfür dioksit (SO₂) oranı ise özellikle Atatürk bulvarı çevresinde yükselmekte, ölçülebilir boyutlara ulaşmaktadır.

1965-70 döneminde, palyatif bir önlem olarak, kömür ıstımsızından genel olarak fuel oil ıstımsızına geçilmiştir. Ne var ki, bu değişim süresince toz zerrecikleri azalırken, SO₂ yoğunlaşması hızla artmıştır.

Yeşil alanların azalması, oto sayısının artması, ulaşımın parça parça sağlanması (kitle ulaşım araçlarının hizmete alınmaması) yakıt tasarrufuna geçilememesi, sorunu, şu an için

çözülmemesi çok güç boyutlara ulaştırmıştır.

İNSAN SAĞLIĞINA ETKİSİ

Hava kirliliğinin yoğunlaşması ile birlikte, solunum yolu enfeksiyonlarının da arttığı; özellikle bronşit, astım, kronik ve akut pinomoni olaylarının yaygınlaştığı görülmektedir. Akciğer kanseri olaylarının da sürekli olarak artması, özellikle üzerinde durulması gereken bir başlıca gerçektir.

Sülfür dioksit (SO₂) solunum yollarında iyi bilinen zararlı etkilere yol açmaktadır. Milyonda 1-5 kısım (ppm) SO₂, insanlarda saptanan bozukluklara neden olmaktadır. Bu zehirli gaz yüksek oranlarda bulunması, solunum yollarında yabancı maddeleri iten siliyleri (cilia) felce uğratmakta, bronşlarda salgıyı artırmakta, hücrelerde bozukluklara neden olmaktadır. Dolayısıyla, mikropun yukarıda belirtilen organlarda yerleşmesi için elverişli bir ortam hazırlanmış olmaktadır.

Ankara gün geçtikçe sürekli öksüren, solunum yolları rahatsızlıklarını çeken insanlarla dolmaktadır. Havadaki diğer kirlilik etkenleri, yukarıda sözünü ettiğimiz zararlı gazın etkilerini yoğunlaştırmakta ve artırmaktadır, soğuk al-

sek düzeylere varması, kentte yaşayanların yavaş yavaş öldürmektedir. İnsan ömrünün bu koşullarda 1-5 yıl arasında kısaldığı söylenebilir. Bugün Ankara'da yaşayan herkes, kirliliğin rengini görebilmekte, kokusunu duymakta, nezidesi bırakıyor yanmayı hissetmekte, ve meydana gelen akciğer hastalıklarını yaşamaktadır.

Ankara'nın üzerine kaplayan duman tabakası, güneş ışınlarının etkisini de büyük ölçüde azaltmakta, bitkilerin yaşamına (foto sentez olayına) zarar vermektedir ve doğaya özgü ekolojik üretim ve tüketim dengesini bozmaktadır.

Kansere yol açıcı etkiyi iyi bilinen 3.4 benzopyrene maddesi Ankara'nın havasında yüksek oranlarda bulunmaktadır. Günde 1 paket filtrelili sigara için bir insan söz konusu maddeden günde 60 mikrogram alırken, Ankara'da nefes alan herkes, aynı maddeden 70 mikrogram almaktadır.

Ankara'da daha 1968 yılında, havadaki duman oranını, "çok aşırı" olarak kabul edilen oranın 5 katına çıkıştır.

WHO VE TOBİTAK RAKAMLARI

Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO) "sürekli karşı karşıya kalma durumlarında" metreküpde 60 mikrogram SO₂ ve 40 mikrogram zerrecik (particulate) izin vermektedir. Ancak WHO'nun önerdiği bu "tolerans limiti" gelişmekte olan ülkeler için verilen değerdir. Gelişmiş ülkeler için ise bu tolerans limiti 30 mikrogramdır. Yani WHO, dünyada yaşayan insanların iki gruba ayırmakta, her biri için iki ayrı standart ortaya koymaktadır. Gelişmiş ülkelere yaşayanlarla aynı yapıya sahip olanlar, iki kat daha çok zehir için "ehil" görülmektedir.

Resmi bir kuruluş olan TOBİTAK tarafından, Ankara'da, 15 Kasım 1976

ğnülüğü, zatürre, tüberküloz gibi hastalıklara eğilim artmaktadır.

Kirli hava insanlarda; bulantı, kusma, iştahsızlık, solunum güçlüğü, sinir sistemi bozuklukları, dolayım bozuklukları meydana getirmektedir. Ayrıca, hava kirliliği, astma bronş ve akciğer kanserine de neden olmaktadır, bütün bu hastalıklar Ankara'da sürekli bir artış göstermektedir.

Havadaki kirlilik etkenlerinin yüksek oranlara varması Ankara'ya özellikle önceden akciğer rahatsızlıkları ve solunum güçlüğü çekenler için yaşamı tehdit eden bir tehlike haline getirmiştir. Bronşitten ölümler çoğalmakta, astım nöbetleri sıklaşmaktadır.

NEFES ALDIKÇA

Hava kirliliğinin yolaçtığı ölümler, dünyamızda daha önce de görülmüştür. Örneğin, 1952 yılında Londra'da Aralık ayında şehri 1-2 gün kaplayan bir sis tabakası ile pekişen hava kirliliği, 4 bini aşkın insanın ölümüne yol açmıştır.

Londra'da olduğu gibi, kirliliğin havanın etkisini kat kat artıran özel meteorolojik değişiklikler, Ankara kentinde de her an ortaya çıkabilir. Bu ise, bugünden kestirilemeyecek miktarlarda can kaybına yol açacaktır.

Kaldı ki, özel hava şartlarına gerek kalmaksızın, zararlı maddelerin çok yük-

LDIRMIYOR

tarhinde saat 9.00 sıralarında yapılan bir ölçümde SO₂ oranı 2252'ye ulaştı.

Bu tehlikeli durum karşısında bu güne kadar gelmiş geçmiş hiç bir iktidar, tedbir ya da önlem almak şöyle dursun, sorunun üzerine ciddi olarak eğilmemiştir bile.

ŞANS ESERİ YAŞAMAK

Duman, is ve kurum, insanlarda kronik (müzmin) bronşite neden olmaktadır. Küçük parçacık ve zerrecikler, akciğerlerin en alt bölgelerine kadar inmekte, akciğerlerin gözenekli yapısı nedeniyle kanser yapıcı maddeleri ve SO₂'i de birlikte taşıyarak akciğerlerdeki zararlı etkilerini artırmaktadır.

Ankara'nın havasının nemsiz oluşu, Ankara'da yaşayanlar için bir şans olmaktadır. Çünkü, SO₂ su ile (havadaki nemle) birleşince, tüm canlı dokuları yakan sülfirik asidi, (H₂SO₄) oluşturmaktadır. Sülfirik asidin, tüm canlılar üzerindeki etkileri ise bilinmektedir.

Bütün bu tehlikelere, sorunun ciddiyetine karşılık, sorunu kökten ele alan, halkın hayatı çıkarılan doğrultusunda tedbir düşünenler yok. İktidarlar, gelmiş geçmiş yetkililer tam anlamıyla "uyuyorlar". Ancak hava kirliliği sorununun da geri ve çarpık Türkiye kapitalizminin ya-

psısına yudurulup bir ticaret metaı haline getirilmesi olasılığı çok yüksek. Yarnın, aynı Tekel ve El-Balık Kurumları önünde oluşan kuyruklar gibi "temiz hava" satan, "bacalar için filtre satan," ya da maske satan "işyerleri" önünde halkın kuyruk olmayacağını kimse söyleyemez.

SONUÇ

Sorunun, çözümü çok güç boyutlara ulaştırılmasına karşılık, hava kirliliği Ankara'da yaşayanlar için bir yazgı değil.

Hava kirliliğini, Türkiye'nin diğer sorunlarından, halkı ilgilendiren diğer sorunlardan ayırmak mümkün değil. Bu ve benzeri sorunlar, ulusal kaynakların halktan yana kullanılmasını, zengin yaratma amacıyla yasalarn çignenmesini önlenmesini, geri ve çarpık kapitalizmin insan sağlığına uzanan kollarının kesilmesini içeren çözüm yollarına sahip.

Bütün bu önlemleri köklü olarak alıp uygulayabilmek, son tahlilde yine sınıfsal çözüme bağlı. Halktan yana, ulusal kaynakları halkın yararına kullanan bir iktidarı işbaşına gelmesine bağlı.

Bir başka deyişle "politik kitlelenme" önlenmeden, hava kirliliğini köklü bir biçimde önlemek mümkün değil.

HANGİ "BİLİMSEL" ÇALIŞMALAR YATILIYOR

Hava kirliliği sorunu ile öncelikle Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ilgileniyor. Buna bağlı olarak Hıfzıssıha Enstitüsü, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TOBİTAK) Çevre Sorunları Şubesi ve ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü konuya ilişkin "bilimsel" araştırma ve ölçümler yapıyor.

Ancak bu araştırmaların "bilimsel"liği tartışma konusu. Şöyle ki:

1- Ankara'da hava kirliliği ölçümleri iki başlık altında toplanıyor. Bunlar, SO₂ ve partiküllerdir. Ankara'da bugün için yalnızca bu iki öge ölçülüyor. Ancak, hava kirliliğinin artışı ve ölümcül boyutlara ulaşmasında diğer kirliticilerin de büyük katkı ve önemi var.

Örneğin, kanser yapan 3,4 benzenopyrene, CO, CO₂, menkaptanlar, nem, NO₂, aldehitler, Formaldehitler, organik dumanlar, kurşun zerrecikleri, toz ve is gibi. Bu sayılan ögeler de Ankara'nın havasında bol miktarda bulunmakta. Ancak ölçümleri yapılmıyor. Bunların birlikte, bir arada bulunmaları, tek tek yapacakları etkiden çok daha vahim. Bu açıdan, birleşik etki denilen olgu dünülmeli. Ölçümlerde bunlar da hesaba katılmalı.

2- Ölçüm aletlerinin duyarlılık ve hassasiyeti korunmadığından, ölçüm yapan memur ve görevliler bu konuda özel bir eğitim görmediğinden, ölçümler sağlıklı olarak yapılmıyor.

3- Ankara'da hava kirliliği ölçüm istasyonları kentin içra köşelerine serpiştirilmiş durumda. Ankara'da hava kirliliğinin en yoğun olduğu bölgelerde, hiç bir ölçüm istasyonu bulunmuyor.

4- Halen çalışmakta olan istasyonlar, binaların en üst katlarında, rüzgar yönüne göre ayarlı ve yerden 4-15 metre yükseklikte bulunuyor. Oysa normal temiz havanın yoğunluğundan bir kaç misli yoğun olan kirli hava, yerden aşağı yukarı 1 metre yükseklikte toplanıyor.

KİRLİTİCİ TIPLERİ

- 1- Gazlar:
 - a) Yalnız Gazlar (SO₂, N₂O, HF vb.)
 - b) Buharlar (Hidrokarbonlar)
 - c) Kokular (merkaptanlar)
- 2- Zerrecikler (Partiküler Maddeler)
 - a) Katı
 - i) Fümeler (Fe₂O₃, NaOH, Slika vb. :
 - ii) Tozlar (flyash, çimento, slika vb.)
 - b) Sıvı
 - i) Sis (H₂SO₄, H₂NO₃, vb.)
 - ii) Dumanlar

HAVA KİRLİLİĞİNE İLİŞKİN BAZI İSTATİSTİKLER

Ankara'da toplam kirlilik
1 Gün içerisinde Ankara'da biriken maddelerden
SO₂ 365 062,5 kg/gün
Partiküler 406 370 kg/gün
Kanserojenik mad. 166 250 kg/gün
NO₂ 151 500 kg/gün

Ankara'da hava kirliliğinin Kasım, Aralık ve Ocak aylarında yoğun bir şekilde sürdüğü göz önüne alınır, sözünü ettiğimiz 150 metre kalınlıktaki hava tabakasındaki 3 aylık birikim şöyle özetlenebilir:

SO ₂	328 556 ton/3 ay
Partiküler Mad	365 913 ton/3 ay
Kanserojenik mad	149 625 ton/3 ay
NO ₂	136 350 ton/3 ay
Toplam kirliticiler	980 350 ton/3 ay

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- a) Nüfus hareketlerinin kontrol edilmesi
- b) Kat yüksekliğinin sınırlandırılması
- c) Cephe kaplamaları ve çift camlı pencerelerin kullanımı ile ısı kaybının önlenmesi
- d) Böylece ısı ve yakıt kaybından % 50 tasarruf sağlanabilir.
- e) Kitle ulaşım araçlarına geçiş
- f) Mazot ve benzinli araçlar yerine elektrikli araçların kullanımı.

Plan ve Program Gerektiren Öneriler

- a) Şehir planlaması
- b) Boşlukların korunması
- c) Yasal önlemler: Konuya ilişkin çeşitli yasa ve yönetmeliklerin hazırlanması
- d) Hava kirliliğini arıtma projeleri için gerekli kaynakların ayrılması
- e) Hava kirliliğinin araştırılmasında, arıtma uygulamasında ve denetiminde görev ve yetki sahibi olarak belirli bir kurumun oluşturulması.
- f) Baca tasarımı yakıt kontrolü gibi teknik yaklaşımların oluşturulması.

BURJUVAZİYİ YENMEK İÇİN

METİN ÇULHAOĞLU

Burjuvaziyi yenilemek için, burjuvazinin yaratıcılığını aşmak gerek. Burjuvazi yaratıcı olabilir mi? Bu, mümkün. Burjuvazi, iktidarını sürdürebilmek için yaratıcı olmak zorunda. Şu anlamda: Burjuvazinin iktidarı için yalnızca devletin zor'u yeterli değil. Bunun dışında, geniş yığınları, iktidarı karşısında en azından hareketsiz hale getirmesi, yığınları sosyalist hareketin ekseninden uzak tutması gerekiyor. Bunun için çağımızın koşullarında yeni yollar, yöntemler arıyor. İktidarını bu yöntemlerle korumaya, pekiştirmeye çalışıyor. Burjuvazinin "yaratıcılığı" bu anlamda.

Burjuvaziden daha yaratıcı olma zorunluluğu da burada ortaya çıkıyor. Sosyalist hareket, burjuvaziyi yenilemek için yalnızca "tarihin doğal ve zorunlu akışı'na bel bağlayamaz. Burjuvazinin yeni yöntemlerine karşı, kendi biliminden ve önemini koşullarından kaynaklanan yeni silahlarla mücadele etmek zorunda. Bu nedenle, sosyalist hareketin ideolojik ve politik alanda, karşısındaki güçlerden çok daha verimli, çok daha yaratıcı olması gerekiyor. Ideolojik ve politik mücadele alanında donuk ve geri kalmak, burjuvazinin iktidarını pekiştirmesine göz yummaktan başka bir şey değil. Yarışta, rakibe avans vermeye benziyor.

Sosyalist hareketin elinde, yaratıcı ve yenici olabilme için yeterli silahlar var. Ancak bu silahların kullanılması ayrı bir sorun. Mevcut silahların kullanılabilmesi için, belirli kuramsal ve pratik koşullar zorunlu. Bunların üzerinde düşünmek gerek.

Düşünmeye şöyle başlanabilir: Dünyada ve Türkiye'de bir "kitleler" edebiyatı var. Dünyada ve Türkiye'de bu edebiyatı goşizm sürdürüyor. Şöyle sürdürüyor: Kitleler herşeye kadir; yaratıcı olan da, yenici olan da kitleler. Doğru olan varsa, kitleler benimser. Yanlışları da "mahkum eder".

İlk bakışta doğru görünüyor. Ancak bu "kitle edebiyatı"ndaki perdeleme ve saptırmaya da dikkat etmek gerek. Saptırma ve perdeleme şurada: Kitlelerden en çok söz edenler, kitlelerden en az haberi olanlar. Kitlelerden en çok söz edenler, örgüt zorunluluğundan en az söz edenler. Kitlelerden en çok söz edenler, burjuvaziyi karşı ideolojik ve politik mücadele yöntemleri üzerinde en az kafa yoranlar.

Basit bir rastlantı mı? Hiç bir zaman rastlantı olmadı. Goşist akımlar, geçmişte ve bugün, bilinçli ya da bilinçsiz olarak hep "kitle edebiyatı'na başvurular. Belirli bir amaç için: Örgüt sorununu, örgüt kavramını örtbas etmek için. Yani, burjuvaziyi karşı en etkin mücadele silahını gizleyebilmek için.

Kitle edebiyatının; kitlelerin "gücünün", "kitlelerin yükselen mücadelesinin", örgüt sorununu ve gerçekliğini gizleyeceğine sandılar. Gizlemek için kullandılar. "Kitleleri" her zaman, sanki bir alternatifmiş gibi, örgütün karşısına koymaya çalıştılar.

Önce şunları bilmek gerekiyor: Örgütsüz kitlenin, fitilsiz bir bombadan farkı yok. Örgütsüz kitlenin, burjuvazi karşısında yaratıcı ve yenici olmasına imkan yok. Çünkü örgüt olmadan "kitlelerin kolektif beyni"nin ortaya çıkmasına imkan yok. "Kolektif beyin" olmadan kitlenin kolektif olarak düşünmesine imkan yok. Düşünmeyen kitle, burjuvazi için bir tehlike değil. Çünkü düşünmeyenin yaratıcı ve yenici olabilmesine imkan yok. Örgüt olmadan burjuvaziyi yenmek bir yana, tanımak bile çok güç.

Bu kuramsal gerçeği daha da somutlamak gerekiyor. Meksika'dan güncel bir örnek: Meksika'nın geçenlerde değişen Cumhurbaşkanı, işgalci köylülere, işgal ettikleri toprakların dağıtılmasını emrettiyor. Cumhurbaşkanı'nun kararına, en etkin bir biçimde büyük sanayi burjuvazisi karşı çıkıyor. Köylülere toprak dağıtımını engellemek için, Meksika'nın büyük sanayi merkezlerinde işi durduruyor.

Burada düşünmek gerek: Meksika'da toprak dağıtımına burjuvazinin niçin karşı çıktığını değerlendirip yığınlara anlatabilecek tek güç, işçi sınıfının örgütü. Bu somut örnekten hareketle, işçi-köylü dayanışmasını ve bu dayanışmanın hedeflerini yığınlara anlatabilecek tek güç de işçi sınıfının örgütü. Bu örgüt olmadan, bu örgütünü görevleri yerine getirilmeden işgalci köylülerin sorunlarına kalıcı çözüm bulunamaz. Bunlar yapılmadan, yalnızca "işgalci yığınlar" övgü düzülür. Yalnızca kitle edebiyatı yapılır. O kadar.

Bu somut örneğin getirdiği açıklık ise şu: "Kitlelerin" önlerinde günlük geçim derdinden örneğin spora, topraksızlıktan işverenin tutumuna kadar, özel, homojen olmayan sorunlar var. Bu özne ya da değişik nitelikteki sorunları kitlelerin genel çıkarları açısından değerlendirip çözüm yollarını önerecek tek güç ise örgüt. Örgüt, bunun için en güçlü silah. Bunun için "yığınların kolektif beyni".

Ancak bu noktadan sonra başka açıklıklar getirme zorunluluğu da ortaya çıkıyor. Sosyalizm adına ortaya çıkan her örgüt, kitlelerin çıkarları adına ortaya çıkan her kuruluş etkin, yaratıcı olabilir mi?

Bu sorunun cevabı doğrudan doğruya, söz konusu örgüt ve kuruluşların niteliklerine bağlı. Niteliklerinin belirleyicisi ise, yığınlarla gerçekten bağ kurup kurulmadığı. Bu kıstasın belirleyiciliğini geçmişten ve Türkiye'den örneklerle sergilemek mümkün.

Goşizmle başlayalım. Daha önce geçmişten, Sovyet devriminden bir örnek: Trotsky, Kamanev, Zinoyev, Radek, Pavloviç vb. 1917 devriminden önce ön plana çıktılar. Bu kişilerden entellektüel düzeyleri, bilgelikleri konusunda kuş-

EYLEM, AMA NASIL VE KİMLER ?

ku yok. Gerçekten "kaliteli" aydınlar. Ancak kitlelerle ve dolayısıyla devrimin güncel somut sorunları ile bağılı yoktu. 1917'den sonra, yıllarca dünya devrimini tartıştılar. Yalnızca tartıştılar ve yalnızca dünya devrimini tartıştılar. Devrimin Rusya'da kökleşmesi için yapılması gerekenler, yani somut ve güncel görevler, tartışma ve eylem konuları olarak bunlara yeterince cazip görünmedi. Bu nedenle geri kaldılar. Yığınlarla kurduğu köklü bağlar nedeniyle devrimin somut ve güncel sorunlarını görebilen örgütün ve liderlerinin gerisinde kaldılar. Geride kaldıkça da hem devrimden, hem de örgütten kopular.

Goşizm bugün, dünyada ve Türkiye'de aynı öze sahip. Türkiye'deki goşist akımlar da boyuna dünya devrimini tartışıyor. Hep "kitlelerin yükselen mücadelesinden" bahsediyor. Zaman zaman "eylem" de yapıyorlar. Ancak yığınlarla hiç bir bağılı olmadığı için, örgüt kavramını bir türlü anlayamadıkları için, ne tartışmalarında ve eylemlerinde, ne de eylemlerinde "polis oyuncuğu" olmaktan kurtulabiliyorlar. Gerçekte, yalnızca kendi çıkmazları ile mücadele ediyorlar. Kendileri ile savaşıyorlar.

Kendi çıkmazlarının farkında değiller mi? Bilinçsiz de olsa farkında oldukları görülüyor. Sürekli olarak kendilerini "hakkı çıkaracak", kendi güçlerini abartacak fetişler, mitler yaratmaları bunu gösteriyor.

Fetiş ve mit yaratmanın örnekleri Türkiye'de de sık sık görülüyor. 12 Mart döneminde yaşananlar, belleklerde tazeliğini koruyor. 12 Mart dönemi, uygulamalarının bir yanının da "insan avı" olduğu biliniyor. Türkiye goşizmi, aradan birkaç yıl geçtikten sonra bu insan avına "1971 silahlı direnişi" gibi şaşıla bir ad yakıştırabiliyor. Daha sonra, Gaziantep katliamını da "Gaziantep direnişi" olarak ilan ediyor.

Olup bitenlerin niteliğini bilmiyorlar mı? Bilmediklerinden değil. Biliyorlar. Ancak böyle etiketlerle yanlışlık ve güçsüzlüklerini örtüp, kendilerini haklı çıkaracaklarını yapıyorlar. Pratikteki yetersizliklerini böyle yendiklerini sanıyorlar. Kuramsal yetersizlikleri için de çare bulmuşlar: Ya Mao'nun eserlerinden hatim indiriyorlar, ya da 12 Mart döneminde öldürülen bazı gençlerin "Seçme Eserler"ini okuyorlar. Böyle "idare ediyorlar."

Ne var ki, yetersizliklerini ve cansızlıklarını fetiş ve mit yaratarak örtmeye çalışıyor, yalnızca "goşist" damgasını doğrudan doğruya taşıyanlar değil. Çünkü, örgüt olarak ortaya çıkıp, kitlelerle hiç bir bağ kuramayanlar, kuramadıkları için de burjuvazi ile değil, kendileri ile mücadele edenler yalnızca goşistler değil.

Bunlar da avantajı bulmuşlar. Avanturları, "ortodoks olmak", "işçi sınıfının bilimini öğretmek" vb. Sosyalist hareketi bir eğitim faaliyetine, sosyalist örgütü de okula indiriyorlar. Onun için de ne öğreniyor, ne de öğretiyorlar. Türkiye'de yaşanan, hem de hızlı bir biçimde yaşanan gelişmelerin çok gerisinde kalıyorlar.

TEK-BANK İŞ SENDİKASI DİSK'E BAĞLI TEK-İŞ SENDİKASINA KATILMA KARARI ALDI

Tek Bank-İş sendikası İller Bankası bünyesindeki işçi kesiminin büyük çoğunluğunu örgütleyerek büro iş kolunda toplu iş sözleşmesi yapma yetkisine sahip olmuş bir sendikadır. Bu yetkiye sahip iken bir toplu sözleşme de yapmıştır. Yönetimi, işçi sınıfının sendikal birliğinin DISK çatısı altında gerçekleştirilmesinden yanadır. DISK'i kendi kuruluş ilkeleri çizgisinde tutma mücadelesinden yanadır.

MC iktidarının güdümündeki işveren ve san TÜRKSEM-İŞ'in oyunlarına hedef olmuştur. İller Bankası işyerinin mahkeme kararıyla enerji iş koluna girmesiyle toplu sözleşme yetkisi san Türksem-İŞ'e geçmiştir.

Uzun sürede sonuçlanan yargı işlemleri toplu sözleşmenin yapılmasını oldukça geciktirmiş. Asgari ihtiyaçların karşılanamayan duruma getirilen işçiler, toplu sözleşmeden yararlanmak için Türksem-İŞ'e geçmek zorunda bırakılmışlardır.

Tek-Bank-İş Sendikası 12.12.1976 tarihinde yüze yakın delegesinin katıldığı kurula durumu tartışmış gerekli işte iki çoğunluk sağlanarak DISK'e bağlı enerji iş kolundaki TEK-İŞ sendikasına katılma kararı almıştır.

TEK BANK-İŞ Sendikası yönetimindeki sosyalistlerin bu karara katılan gerçekten üzerinde durulmaya ve ders almaya değer.

Dikkatle değerlendirilmesi gereken bir diğer olay da bu kurulda dağıtılan bildiri ve amacı. Altında sözlerin sahibi

yazılı olmamakla birlikte, hem kendilerini demokratik hareketin birliğinde sorumlu gösterip hem de ilerici grup adıyla broşür dağıtmasıyla, bilinen, tüm eleştirilere karşı çeşitli kılıflarla bu tavırını sürdüren bir grup.

Büyük bir olasılıkla İller Bankası işçileriyle bu kurulda ilk kez yüz yüze gelmiş bu grup.

- İller bankası genel kurulunda ya da denetçi seçimindeki tavrıyla
- Demokratik kitle örgütlerinin çeşitli çalışmalarında, Lelediye sorunları ile ilgili çalışmalarda
- İller Bankası yönetim kurulu üyesi seçimindeki tavrıyla bilinen bir kaç kişi.

Bildirilerinde daha önce yapılan toplu sözleşmenin CHP-MSP döneminde olduğunu belirtmektedirler.

Son durum ile MC arasında bağ kurmayı her nedense düşünmemiştir.

Ayrıca Tek Bank-İş Sendikası yöneticilerinin koltuk tutkularını da vurgulamışlardır. Aslında alıtı çözümleri gereken bir sözcük koltuk sözcüğü. Kimlerin hangi koltukta tutkusu var. Bu bildiri ile bu tutku kimlere iletilmek isteniyor. Süreci içerisinde bilmeyenlerde öğrenecekler. Bu sonuca büyük katkının yeri geldiğinde sözünü edecekler bu tip ucuз kahramanlıklara bugüne dek çanak tutulmadığı da söylenemez elbet. Son anda karar açıklamalar hasta tavrırlara daha uzun süre gerekçe gösterilebileceği benzer.

Geride kaldıklarını hergün sergiliyorlar. Bir örnek: Son olarak, "günümüzün CHP'si"ni değerlendirmeye kalktılar. "Günümüzün CHP'si" hakkındaki değerlendirmelerinde; bir, sosyal demokrasinin ikili bir yapıya sahip bulunduğunu, bir de Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki CHP'nin bugünkünden farklı olduğunu keşfettiler. "Günümüzün CHP'si"ni böyle "değerlendirdiler". Diğer "değerlendirmeler"inde de çevirmenlikten ya da derlemecilikten öteye geçemiyorlar. Yanlışlıkları, söylediklerinin içerisinden çok, yalnızca bunları söyleyerek geride kalmamam, sosyalist örgüt olmanın mümkün olduğunu sanmalarında.

Goşizm ve bu tür çizgilerle, işçi sınıfının politik hareketini sık sık karşılaştırmak gerekiyor. Karşılaştırmak, tanımak için yararlı bir araç. Yakın geçmiş bu karşılaştırmaların yapılabilmesi için gerekli laboratuvarı oluşturuyor. Bu karşılaştırmaların en genel sonuçlarından biri şu: Tıkanma noktaları ya da darboğazlar, işçi sınıfının politik hareketi için de geçerli. Böyle durumlarda, işçi sınıfının politik hareketi gerileyebiliyor. Ama, dağılmıyor. Savrulmuyor. Çözülüyor. Gerileden sonra, daha güçlü, daha etkin ve daha canlı bir biçimde ortaya çıkıyor.

Diğerlerinin durumu başka. Nesnel olarak Türkiye sosyalist hareketinin, öznel olarak da kendi özel "çizgi"lerinin karşılaştığı her darboğaz durumunda yeni mitler yeni fetişlerle ortaya çıkıyorlar. Bu "yenilik"ler eskisinden daha güçsüz, daha etkisiz olmalarını engelleyemiyor.

Hepsi açık seçik görülüyor. Bir yanda sosyalist hareket var. Gücü, eksiklikleri ve sorunlarıyla birlikte. Sosyalist hareketin dışındakiler "içinde bulunduğumuz dönemde şu ya da bu ayak üzerinde yürünmelidir" fetvaları verirken, o her iki ayaklarını üzerinde yürümeye çalışıyor. Geride kalmamak için böyle yapması gerektiğini biliyor.

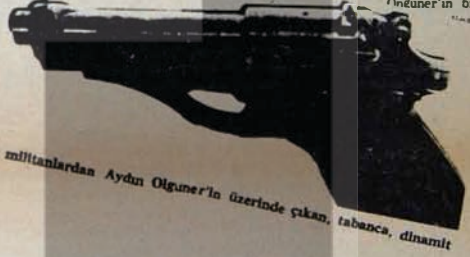
Diğerleri de ortada. Türkiye'nin güncel politik gelişmelerinden ve bu gelişmelerin yüklediği görevlerden kaçtıkça, teselliyi "kitle edebiyatı"nda, "ortodoksluk"ta ve kurtuluş savaşını menkıbelerinde arıyorlar. Yaratıcılıklarını ancak böyle gösteriyorlar.

Bombu ve tabanca ile ele getti

Yakalanan anarşistin üzerinde "CHP kimlik kartı,, bulundu

Silahla yakalanan anarşist Aydın Olguner

Anarşist militanlardan Aydın Olguner'in üzerinde çıkan, tabanca, dinamit

BİR PROVOKATÖR NASIL YETİŞİR?

Bugünlerde basında Aydın Olguner ismine sık sık rastlanıyor. Aydın Olguner'i yakından tanıyanlar, bu haberlerin ciddiyet derecesini kestirebilirler. Ancak tanımayanlar ve bir provokatörün nasıl yetiştiğini bilmek isteyenler için hikayeyi baştan anlatalım.

Aydın Olguner, "devrimci faaliyet"e Ankara'da başladı. Polise ilk ilişkisi, Yenimahalle'de bulunan bir kültür derneğinin afişlerinin asması sırasında kurdu. Polis afiş asanlara ateş açmış, anlatılanlara göre açılan ateş sırasında bir polis memuru ölmüştü. Olayla ilgili olarak ilk tutuklanılan arasında Aydın Olguner de bulunuyordu. Aydın Olguner, oldukça uzun süren ifadesinde, Yenimahalle'de ikamet eden bütün devrimcilerin isimlerini polise verdi. Bütün bilgilerini polise aktardı.

Daha sonra Yenimahalle'de evlere seri baskınlar düzenlendi. Polis, evlerde aradıklarını eliyle koymuş gibi buluyordu. Aydın Olguner ile birlikte afişlemeye çıkanlar hakkında da gaybi tevkif kararı çıkarıldı.

Hapisanede Aydın Olguner'in ziyaretine en çok gelenler, polislerdi. Polisler Olguner'i özel olarak ve sık sık "rahatsız" ettiler. Hapisanede diğer devrimciler, içeride kaldığı süre içerisinde Olguner'i tecrit etmişlerdi.

Olguner, şimdi yine sahnede. Gazetelerde manşet. Olguner'in son numarası, sıkıyönetim, "anarşik olaylar" söylentilerinin en çok yaygınlaştığı otele sırada ortaya çıktı. Olguner'in bu ortamdaki numarası, Bursa'da kaldığı otel odasında "Patlamaya hazır iki dinamit lokumu", bir tabanca, "CHP Yenimahalle İlçesi Gençlik kolu üye kartı" ve Türkiye İşçi Partisi Yenimahalle Gençlik Kolu Başkanlık Hüviyeti" ile birlikte yakalanması. Orta Doğu gazetesinde yer alan habere göre Olguner "aldığı talimat gereğince" bu dinamitleri Bursa'da "bazı yerlere" atmaya hazırlanmıştı.

Olguner'i tanıyanlar, Olguner'in niteliğini bilirler. Türkiye İşçi Partisi'ni tanıyanlar, bu partinin gençlik kolu olmadığını da bilirler. Ama Türkiye'de en çok kullanılan provokatörler, bu nitelikte olanlar. Yani "kör kör parmağım gözüne" mantığı ile kullanılan provokatörler. Bir başbakanın "hepimiz Sibirya'ya sürecektirdi" diyebildiği bir ülkede, bu kadar ilkel yöntemlerle bu kadar ilkel provokatörlerin kullanılmasına şaşmamalı. Bir de şu: goşizm gibi ilkel bir akıma, böyle ilkel provokatörler de gerekmiyor.

DEVLET KİMDEN ALIR KİME VERİR

CHP HATAY MİLLETVEKİLİ MEHMET SÖNMEZ, İKİ YIL ÖNCE MALİYE BAKANLIĞI'NA SÖZLÜ BİR SORU YÖNELTİ. SORUYA 21 AYLIK MALİYE BAKANİYİLMAZ ERGENEKON ÖNCEKİ HAFTA CEVAP VERDİ. SÖNMEZ'İN SORULARI, DEVLETİN BUGÜNE KADAR TAHSİL EDEMEDİĞİ ALACAKLARINA İLİŞKİNDİ. ERGENEKON'UN CEVABI, DAR GELİRLİLERDEN VERGİ ALIRKEN KESKİN OLAN KİLİCİN, BURJUVAZİ KARŞISINDA KÖRELDİĞİNİ ORTAYA KOYUYOR. BURJUVAZİNİN, DEVLETE OLAN ÖDENMEMİŞ BORÇLARI MİLYARLARI BULUYOR.

ERGENEKON: BURJUVALARIN BORCU ÖNEMLİ DEĞİL

DEVLET KİMDEN ALIR, KİME VERİR

Tekerleme şöyle: "Devlet, ne alacağını bırakır, ne de vereceğini." Güzel değil mi? Güzelliği, devlet kavramının doğru anlaşılmasından ileri geliyor. Sınıflı toplumlarda egemen sınıfların çıkarlarının gözetilmesi ve korunması çerçevesinde düzenlenen devlet örgütü, gerçekte ne alacağını bırakır, ne de vereceğini.

Yalnız, kimden alacağı ve kime vereceği konusunda açıklık gerekir. Açıklık, geçtiğimiz haftanın Çarşamba günü, sınırlı olarak da olsa Yılmaz Ergenekon'dan geldi:

"1976 yılı Eylül sonu itibarıyla, devletin vergi alacağı 19 milyar 567 milyon lira..." imiş.

DEVLET BURJUVAZİDEN ALMAZ

Odalar Birliği eski "katibi umumi" si, milliyetçi "vatani hizmet özlürüsü" cephenin Maliye Bakanı Ergenekon, CHP Hatay milletvekili Mehmet Sönmez'in, devletin vergi alacaklarına ilişkin sözlü soru öngesine verdiği yanıtta görüyor açıklığı. Sönmez'in öngesisi detaylı sorudan oluşuyordu:

"Hazine bugüne kadar ödenmemiş vergi alacakları nelerdir?"

"Bunlar hangi tür vergilerdir?"

"Ödenmemesi nedeni nedir? Ödenmesi için ne gibi işlemler yapılmıştır?"

"Ödemeyenler arasında yabancı uyruklu kişiler var mıdır?"

Masanın üzerine 21 ay önce konu-

lan bu sorulan Ergenekon, ancak yanıtlıyor. Ama nedense ilk iki soruyu yanıtlamakla yetindi. Üçüncü ve dördüncü sorular, çetrefilliduklandıran olacak, ıskı geçtili. Önemli değil. Yanıtlanan kadarıyla bile, devletin alacakları ve verecekleri konusunda ışık tutuyor.

Türlü çeşit kalem defter oyunları ile devletin has evladı sermaye sınıfı, zaten ödemesi gereken vergi tutarını düşürüyor. Ama anlaşılır o da yetmiyor. Ödemeyi kabul ettiği vergilerin de 10 milyar lirayı aşan bir bölümünü ödemiyor. Sermaye erbabına ek, burjuvazinin diğer ayrıntılarıyla, kendi "devlet"inin resmi belgelerinden bu toplam yaklaşık 20 milyar lira olarak yansıyor.

Buraya kadar dört sorudan ilkinin ilgilendiren bilgi. Yanıtlanan ikinci soruya, ödenmemiş vergilerin türlerine göre dökümüne geçmeden önce, belirtilmesi gereken bir konu var.

BURJUVAZİYE VERİLENLERDEN YALNIZCA BİRİ

Sermaye sınıfı, ödemeyi kabul ettiği vergileri niçin ve nasıl ödemez? Çok açık: kolaylıkla. Ödemeyi kabul eder de, yalnızca ödemeyeceğini belirtir. Ödemeyi kabul ettiği sürece cezalandırılmaz. Verine, devlette pazarlığa oturur. "Bu kadar vergiyi, şu kadar zaman sonra beliri bir faizle ödeyeyim" Beş aşığı, beş yukarı, anlaşılır. Zamanı gelince, yeniden. Ne kadar süreyle telendiki, önemli değil. Önemli olan, erteleme süresince bedavadan (değişile bir çok düşük bir fiyatla) işletebileceği bir

sermayeye kavuşması. Bu toplam bugün 20 milyara yaklaşıyor. Kısa devreli, 90 günlük kredilere bu süre için %8 faiz alındığı biliniyor. Bu, bir yılda aşıktan 6 milyar lira demektir. Mevzuata uygun. Devletin "kime verdiği" de ortada.

Gelelim ikinci sorunun yanıtına: Cephenin Maliye Bakanı, devletin alacaklarını vergi türlerine göre şöyle dökümlüyor:

Gelir vergisi: 7 milyar 874 milyon TL.
Kurumlar vergisi: 3 milyar 583 milyon TL.
Gayrimenkul kıymet artış vergisi: 120 milyon TL.
Mali dengenin vergisi: 614 milyon TL.
Emlak vergisi: 501 milyon TL.
Motorlu kara taşıtları vergisi: 356 milyon TL.
Veraset ve intikal vergisi: 923 milyon TL.
Dahilde alınan istihsal vergisi: 4 milyar 605 milyon TL.
Akaryakıtın alınan dahilindeki istihsal vergisi: 100 milyon TL.
Şeker istihlak vergisi: 74 milyon TL.
Taşıt alım vergisi: 23 milyon TL.
Emlak alım vergisi: 230 milyon TL.
Banka ve sigorta muameleleri vergisi: 62 milyon TL.
Nakliyat vergisi: 86 milyon TL.
PTT hizmetleri vergisi: 55 milyon TL.
Bina inşaat vergisi: 6 milyon TL.
Dama vergisi: 60 milyon TL.
Dış seyahat harcamaları vergisi: 12 milyon TL.
Toplam: 19 milyar 567 milyon TL.

DAHA ÖNCE DEN BİRİKENLER VE 1976

Bugüne kadar devlete olan borcunu vermemiş, ya da erteleyebilmiş bir tek işçi ya da memur yok. Tahsilatların, jandarmaların ne anlamla geldiğini yok: sul köylüler biliyor. Yani devletin, alacağı konusunda kimin ensesinde boza pisireceği, biliniyor.

Listeye yakından ve ek bilgileri ışığında bakılıncaya daha başka sonuçlar da ortaya çıkıyor. Örneğin, devletin gelir vergisi alacağından 1976 yılı Eylül sonuna kadar biriken 7 milyar 874 milyon lira. Bu toplamın içinde bir kaç yıl öncesine kadar uzanan borçlar var. Var ama 1976 yılı bütçesinde öngörülen toplam gelir vergisi geliri de yuvarlak he-

sap 43 milyar 200 milyon lira. Gelir vergisinin içinde, vergisini ücret ya da maaşın arkrken ödeyenlerin, yani emekçilerin payı üçte iki. Diğer bir deyişle 1976 yılında emekçilerden yaklaşık 29-30 milyar lira burjuvazinin gelir vergisi "yüklü". 1976 yılı Eylül sonuna kadar ödenmemiş gelir vergisinin tümü de bu sınıfla Bugüne kadar biriktirdikleri ödenmemiş vergi, 1976 yılında ödenmesi öngörülen verginin yansını aşiyor.

Daha itginçleri de var. Kurumlar vergisinin 1976 bütçe öngörüsü 7 milyar 200 milyon lira. Listedenden gördüğümüz, bu vergiden de bu toplamı yansıyanının birikmiş olması. Emlak vergisi geliri, 1976 yılı için 600 milyonlira olarak öngörülmüş. Ödenmemiş emlak vergisi 500 milyon lira. Bunun anlamı, bu zati muhtemelen 1976 yılında hemen hiç emlak vergisi ödememiş olanlarıyla özdeş.

Örnekleri sonuçlandırmadan listedeki yüksek rakamlardan birine; veraset ve intikal vergisine de bakalım: 1 milyar yaklaşıyor. Gene 1976 bütçesinde bu vergi geliri 520 milyon lira olarak öngörülmüş. Ne kadar hoşgörülü bir bakışla yaklaşırsak yaklaşıalım, buradan çıkan sonuç önceden peşinen kabul edilmiş. Birikmiş borç 1 milyar liraya yaklaşıyor ve devlet olarak 1976 yılında topu topu, yeni eklenenler bir yana, bunun yarısı kadar bir vergi geliri hesaplanacak. Diğer yandan asgari ücret alan emekçilerden vergi kesme için her ay bunlar sürüm sürüm süründürülecek.

YANITLARI BEKLENMEYEN SORULAR

Bütün bunlar zaten biliniyor da, Maliye Bakanı'nın ağzından böyle açık bir biçimde dökülünce "iş bu kadar çıktı mı şirazesinden" diye düşündüyoruz. Aynı etki altında olsa gerek, CHP Hatay Milletvekili Mehmet Sönmez, Ergenekon'a verdiği yeni bir soru öngesinde, yanıtlanmayan sorularına ek olarak şunları soruyor:

"Eğer devlet sosyal devlete, elini dar getirililerin cebinden çekmesi gerekmez mi?"

"Sermaye sınıfının kişileri ve devleti soyarak yaptığı hırsızlıkları önlemek gerekmez mi?"

"Yoksa öyle bir devlet yalnız zenginlerin devleti anlamına gelmez mi?"

Anlaşılan, Sönmez artık sorularına yanıt da beklemiyor.

REKLAM:

Geçtiğimiz yıl, her yıl olduğu gibi enerjimiz yine yetersizdi. Tüm yurtta enerji kıskıntısına uygulanıyordu. Koskoca Bakanlar "her aile bir ampul daha az yakarsa sorun çözümlü" diye demeciler veriyordu. Hani bektaşınin ya saymasını biliyorusun, ya da hiç sopa yememişin demesi gibi, bizim bakanlar da ülkemizde tek ampul altında tüm gereksinmelerini karşılayan hatta elektrik denilen medeniyette hiç tanışmamış içlerini bulduktan habersiz görünüyor. İşte o günlerde nasılsa ticari kuruluşların da fazla aydınlatılmaları kısıtlamaları emri verildiği. Ancak koskoca hükümet, birgünim tekeline söz geçirememişti. Başkentim göbeğinde, hem de bakanlıkların karşısında adam ışıklarını şıkır şıkır yakıyordu. Ve bu sorun bir olay haline dönmüştü. Amaca erişildi, ışık yakmakla yapılabilecek reklamlar kat kat fazlasını yetkili büyükler ile yetkizis ve tarafsız basın yaptı. Hem de bu şirketi yererek!

Reklam böyle birşey. Mutlaka överek yapılmıyor, bazen tam tersi de olanaklı. Zaman zaman da reklamın devrimetsi oluyor, hem de sürmanşet. Önemli olan duyularla gidiklamlar. Örneğin deprem olur, leş kargaları hazır bekletir. Yıkılan evlerin yerine yenilerini yapacak başbakan melektaşları. Yardım yapıyorum diyerek vergi dilimini düşürecek olan mümtaz zenginlerimiz. Gazetelerinin satışlarını arttırmak için yeni bir olanak bulan Hürriyet, Tercüman, Milliyet vs. Bunlar önemsiz değil; ancak bir de devrimci reklam var demıştik, hem de sürmanşet.

Türkiye'de "namuslu" basın diye nitelenebilmek zor. Herkes nasip oluyormuş. Bunların nadir örneklerinden biri de Vatan Gazetesi. Doğru söylediklerine sosyalistler daima sahip çıktı, yanında oldu. Yanlışlara da en sert şekilde eleştirildi. Özellikle sermaye edarlık ile gazeteciliğin birbiri karşıtılması üzerinde duruldu. Sert tepki gösterildi Vatan sahipleri tarafından Ancak tepkilerin yersizliği anlaşıldı. Deprem konusunda İstanbul'da bazı demokratik kuruluşların açmış olduğu kampanya ile ilgili bir yazı ve fotoğraf çıktı Vatan'da. Vatan Gazetesinin de kampanyaya katıldığını, keran yola çıkarken öngrenmiş olduk. Fotoğrafta TIR cinsi bir kamyon üzerinde depreme yardım ya-

GÜNEY'DE MHP-MSP KUŞATMASINA KARŞI

Bugün Güney Doğu'da bilinen bir gerçek var: Iskenderun Demir Çelik'te işçi olabilmeyen yolu MSP ve MHP'ye üye olmaktan geçer.

Her yıl işçi alımında belirli kontenjanlar saptanmış. Bu yıl işçi alımı, bugünlere bile 1977 kontenjanını doldurmuş durumda. Fırsat bu ya, bu dönemde ne kadar işçi alırlarsa işçiler "kendilerini" olacak. Ancak ne her MSP'ye üye olup giren işçi MSP'li, ne de MHP'ye giren gerçekten MHP'li.

MSP ve MHP'ye üye olmak yetmiyor tabii. İşte kalabilmek için bu örgütlere veya yan kuruluşlarına devam etmeye de zorlanıyorlar. Çelik-İş'te faşist eğitim, süreklî. Eğitim izinlerialdınlarak işçiler burada faşistleştirilmeye çalışılıyor.

İşçilerin çoğu köy kökenli. Yakın bölgelerin nahiyeye bucaklarında hafta tatillerini geçiriyorlar. Bu işçiler, başka bir zorlanmaya da tabii; bu da kendi bölgelerinde faşist örgütler kurmak.

Ama hesaplan istedikleri gibi olmuyor ve "kiyamet" burada kopuyor. İşten atılmalar, baskı, dövme, yaralama olayları hiç durmuyor.

Baskı ve terör işçileri birliğe doğru

götürdü. Götürüyor.

Geçtiğimiz günlerde sendike delegeleri seçimleri vardı. MHP yanlısı güçlerin seçimleri tek başına kazanma şansı yoktu. CHP yanlısı güçlerin kazanacağına muhakkak nazarıyla bakılıyordu. MSP ve AP yanlısı güçler CHP yanlısı güçleri destekler görünüşü MHP'liler karşısında birleşiyor görünümü aldılar. Oyun açık olmakla birlikte "sosyal demokratların" sol pembe gözlükleri görmedi. MSP ve AP yanlısı güçlerin desteği ile nasilsa delegelikleri alıyorlardı. Sonuca muhakkak nazarıyla bakıyorlardı. Nasilsa alıyoruz rahatlığı, uykuyu artırdı.

Seçimlere uyku mahmurluğu ile girdi. Seçimler CHP yanlısı kesim MSP ve AP'nin ihanetine uğradı. Seçim kaybedilmişti. Çelik-İş'te işlenen faşist komandolar delegelikleri elde tuttular. Uykudan zarar gören yine ilerici sosyalist işçiler olacak. Faşist terör bir süre daha sürecek. Ancak, her geçen gün işçilerin ıleri birliği artacak. Yenilgi geçicidir. Çok uzun değil, işçilerin ıleri birliği faşist herberci kırma noktasına yaklaşacak. Her geçen gün oynanan oyunlar baskılar işçileri daha çok uyaracaktır, sosyalist işçilerin saygınlığı artmaktadır.

HATEKS İPLİK FABRİKASI VE CHP'LI İŞVERENİ

Hateks Hatay'ın Antakya İl merkezine 25 km mesafede yeni bir işyeri. Üretim geçeli 4-5 ay oldu. Şimdilik 500'ün üzerinde işçi çalışmıyor. İşçilerin çoğu kadın.

İşverenin CHP'li olduğu söyleniyor. Ama işveren CHP ileştirilmiş bir Diskin işyerine girmesinden bile korkuyor. İşyeri üretime geçmeden sarı sendikaya Teksif işverence iş yerine sokuldu.

İşyerine girmek de ücrette tabii. İşçi bulan araçlar var. İşe girmek bu araçlarla ilk maaşlarından işçilerin 300-500 Lira vermelerine bağlı. Araçlar isterlerse ikinci ay yine vermek gerekli. Yoksa iş akdinizde son verebiliyorlar. İşveren de maddem memnun; 120 günü doldurmadan iş aklî feshedip duruyor. İşçi bol olunca iş yerinde durum bir başka. 3-4 kişinin çalışması gereken makinalara 1 işçi konuyor. İşçiler koşarcasına çalıştırılıyorlar. Yemek molası 10:15 dakikayı geçmiyor. Tuvalet gitmek bir defa normal, iki defa gidenden usta ve ustabaşlanınca azartılıyor.

İşçilerin bayram ikramiyeleri 1000 Lira. Son günlere kadar 500 Lira verileceği söylentisi dolaftı. Verilen 150 Lira. İşçilere yapılan propaganda şöyle: "İşyerimiz yeni. Size ikramiye vererek iflas ederiz" kiralık adamları ise: "Siz iflas edeceksiniz bir ayılığımızdan size verelim" diye propaganda yapıyorlar. Sarı sendikaya Teksif'in temsilcisi de aynı propagandanın yürütücüsü.

İşçilerin çoğu 25-50 km hatta daha uzaktaki yerlerden geliyor. Servis arabaları işletmece kiralınmış. Ancak her işçiden servis parası kesiliyor. İşçiler topolanarak işverene gidiyorlar. "Bize servis arabası verilmeli, kendi paramızla servis tuttuk. Ayrıca 300 Lira servis parası veriyoruz. Servis vermediğiniz halde servis parası kesiyorsunuz" diyorlar. İşverenin cevabı açık: "İsterseniz çalışın, isterseniz çıkın" oluyor. İşçiler süreklî atılıyor, gerekçe de "iyi çalışmıyorsunuz" oluyor.

İşyerinde bir bayan çalışıyor. Hamile olduğu işverence anlaşılıyor. "Bu çocuğu büyütürsen işine son veririm" diyor. İşten atılma korkusuyla aynı gün ameliyat olan kadın vardiye'ine yetişiyor, hasta haliyle çalışmıyor.

CHP'li işverenin marifetlerinden bir bölümü, bunlar.

ANTAKYA BEDİRGE ORMAN İŞÇİLERİNİN SORUNU BİR BAŞKA

Orman işçilerine bu yıl odun verilmedi. Orman Bakanlığı işletme yasasına göre işçilere odun veriliyor. Ancak yine de belirli bir fiatla. Mevsimlik işçiler bu haktan yoksun. Bu yıl daimi işçilere de yasalar çiğnenerek verilmiyor.

Sarı sendika Tanım-İş Şube Başkanı odunu aldı. İşçilerin alması ise sorun değil.

Toplu sözleşme hükümleri açık olmakla birlikte Bedirge Orman Müdürü daimi işçileri kendinden menkul yorumu ile mevsimlik işçi göstermeye çalışıyor.

Orman yangınlarına gece gündüz koşutran, orman tohumlarını eken, büyüten, yağmurlarda 50 santimi aşan çamurlar içinde fidan söken işçiler yakacak odundan, paralı olmasın rağmen mahrum ediliyorlar. Tek menfaatinin biraz ucuz oluşu. Bu da işçiyi çok görüyor. Odun sadece kendilerinin değil çocuklarının yakacak ihtiyaçları olduğu halde...

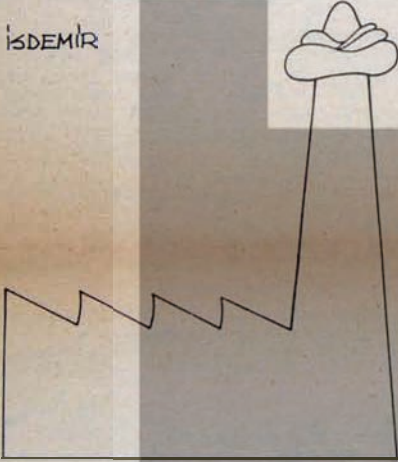
Ancak işçiler boş durmuyor. Yasal hakları olan odunu alacakları sarı sendika ve onun sarı şube başkanının çehrelerini bir kere daha gördüklerini söylüyorlar. Ayrıca Bedirge Orman Müdürünün toplu sözleşme hükümlerini hiçe saymasına seyirci kalmayacaklarını belirtiyorlar.

ÖĞRETMEN KESİMİNDE OLUMLU GELİŞMELER

Geçtiğimiz günlerde Antakya TÖB-DEK Şube Kongresi ile Iskenderun TÖB-DEK şube kongresi aynı gündeyapıldı. Hatay, göşitlerin Ankara'dan sonra en yoğun olduğu illerden birisi.

Iskenderun kongresinde Mao'cu göşitler yenildi. Sosyalistler ve demokratlar kongreyi aldı.

Antakya TÖB-DEK 400'e yakın üyeye sahip. Çeşitli kılık-lardaki göşitler tüm ağırlıkları ile buraya yüklediler. Sonuçtan ümitli görünüyorlardı. Ancak sonuçta hiç bekledikleri gibi olmadı. Öğretmenin kurtuluşunu işçi sınıfının bilimsel sosyalist mücadelesinde gören kesimin ağırlığında sosyal demokratların da yer aldığı ortak bir liste kazandı.

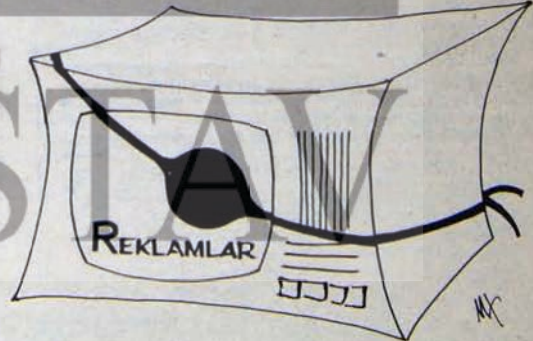

BURJUVAZİNİN AHLAKI

zıyor. Ne var bunda diyeceksiniz? Ancak bu fotoğraf ve yazı sürmanşet, yani başlığın da üstünde ve öndeki TIR'ın arkasında bir TIR daha duruyor. Ustaca yerleştirilip fotoğrafa alınmış. Belli ki filoya ait, üzerinde "Esin nakliyat" yazıyor. Reklamın böylesine de pes.

Aslında reklamların inceliği şirketin çapına göre büyüyor. IBM şirketini bilmemek olanak dışı. O kadar ki, bir çok kişi bazı elektronik araçların adı zannetmekte bu markayı. Bir film oynadı Türkiye'de geçtiğimiz yıllarda, adı 2001 Uzay Yolu Macerası. Filmde Sovyet ve Amerikan uzay adamlarının uzaya Pan American şirketiyle gitmeleri, kaba bir reklam. Bunun dışında bir bilgisayar var, olağanüstü. Markası HAL 9000. Bu markada herhangi bir şey üretilmiyor dünyada. Yalnızca Amerikan Üniversitelerinde yapılabileceği varsayılan, kendini programlayan bir bilgisayarın, markası HAL. Yani yeryüzünde olmayan ideal bir araç. Film oynandıktan bir süre sonra kulaktan kulağına bir açıklama yayılıyor. Nereden kaynaklandığı pek belli değil. O da şu: Şayet IBM harflerinden alfabetik olarak bir önceki harfler yan yana getirilirse HAL elde ediliyor. Ne dersiniz, bir raslantı mı?

Ve televizyondan, yani küçük ve büyük (!) çocuklardan bahsetmemek olanaklı mı? Gecekonduşundan, en lüks semtine çocukları ağzında tekerlemeler. Okuma yazma bilmeyenlerde bile doğan gazete sevgisi. İnsanlığı, fazileti, ahlakı, maneviyatı dillerinden düşürmeyenler, neredesiniz? Ekranlarda, yalan söyleniyor, insanlar israfı sürükleniyor, "millî duygularımızın" yerini aşgınlık kompleksleri alıyor. İnsanlar atamayacakları şeyleri, hiç de ihtiyaçları olmadığı halde almaya; bütçesini aşan masraflara zorlanıyor. Yani hirsızlığa, rüşvet almaya zorlanıyor işçiler, memurlar. "Gencecik kızlar o uydurulmuş yalan dünyalar için fuhuşa teşvik ediliyor. Kumar oynamak körükleniyor, yıkıntıya uğrayan insanlar içkiyle arıyorlar teselli. Namussuzluğun teşvikçileri çikin o soktandığınız, tekelin görkemli binaları arkasından; bir toplumu nasıl dejeneretmeye çalıştığınızın bir bakın. Ama yarattığınız bataklıkta birlikte kendinizin de bir gün çöküp gideceğinizi unutmayın.

PARİS DÜŞERKEN

Fransa'da "Parisien Libere" gazetesinin matbaalarında iki yıla aşkın süre 1383 işçinin sürdürdüğü direnişin jandarma birlikleri tarafından zorlu araçlar kullanılarak "kaldırılması", MC organı TRT tarafından, direnişçi işçilerin "komünistlerin yönetimindeki CGT sendikasına bağlı" oldukları belirtilerek açıklandı. Demokrasisine öykünülen Fransız burjuvazisinin bu "ilerici" eylemi, günlük basında yankılanmadı.

İki yıl önce 900 bin tirajıyla Fransa'nın en büyük "sansasyonel" lerinden olan Parisien Libere'nin patronu Fransız Babı-ali'sinin en büyük patronlarından, Başbakan Giscard'in av arkadaşlarından Monsieur Amaury Amaury'nin iki işyerinde çalışan işçilerin dörtte üçünün

işine 1975 Mart'ında son verildi. Gerekçesi olarak, yeni basım tekniklerinin bu işçileri gereksiz hale getirdiği öne sürüldü. CGT'ye bağlı Matbaa İşçileri Sendikası üyesi işçilerin grevi zaman geçmeden başladı. İşçiler yeni basım tekniklerine karşı çıkmadılar. Yeni tekniklere göre iş kurlarının oluşturulması için somut önerilerde bulundular. Diğer işçiler için iş garantisi talep ettiler. Amaury Giscard işbirliği ise, sorunun daha da büyümesini bütün araçlarla teşvik etti. Bu ittifakın temel amacı, basın içinde CGT'nin temsil ettiği sınıf sendikacılığının geriletilmesi, sendikal birliğin parçalanmasıydı. Ancak tüm Fransa işçi sınıfının katıldığı dayanışma grevlerine bu oyun geriletildi. 1975 Mayıs'ında,

Amaury'nin, gazetesini başka matbaalarda bastırma kararı üzerine işyerleri işgal edildi. Bunun ardından, Demiryolları ve Kara Nakliyat'ta çalışan yıkileme-boşaltma işçileri, başka matbaalarda bastırılan Parisien Libere'yi yüklerle ve boşaltmayla, reddettiler. Paris dışında açılan yeni matbaaların işçileri de dayanışma grevlerine gittiler. Gazete, Chaumont, Soteuillet, Rouen, Evreux, Fourmies, Dieppe kentlerinden de kovuldu. Patronun gazeteyi Belçika'da bastırma çabaları da, bu kez Belçika işçi sınıfının direnişi ve dayanışmasıyla hüsrana uğratıldı.

Bunun üzerine Amaury, 1950'lerde ABD yardımıyla kurulan ve CIA tarafından finanse edildiği belgelerle sapanın sarı Force Ouvrier federasyonunu özel olarak yetiştirmiş işçileri ile Saint-Ouen ve Chartres kentlerinde iki matbaa kurdu. Matbaalar elektrikli tel örgülerle korunabildi. İçerdeki yerli yetiştirilmiş köpeklerden ve koruyucu militlerinden başka, kapının dışında Giscard'ın "toplum polis"leri nöbet tutuyordu. İşverenin 9 Haziran 1975'de "bağımız" bir Fransız mahkemesinden "işçileri işyerlerinden boşaltma" kararını alması üzerine CGT tüm üyelerini mücadeleye çağırdı. Başta Fransız Komünist Partisi olmak üzere tüm ilerici örgütler bir kez daha Parisien Libere işçilerini desteklediklerini açıkladılar. Polis müda-

halesi olasılığına karşı, üç tatil günü boyunca 20 bini aşkın işçi işyerlerinde nöbete geçti. Paris'teki tüm matbaa işçileri, gönüllü katkısıyla, grevi kardeşlerinin 22 ay boyunca ücretlerinin yüzde 80'ini alabilmelerini sağladılar. Ağır vece, tutarlı sınıf sendikacılığının ağırliğında, işçilerin gerçek dayanışmasının örnekleri verildi.

Parisien Libere işçilerinin ve tüm Fransa işçi sınıfının bu militanca direnişi karşısında, patron-iktidar ikilisinin tek seçeneği, burjuva demokrasisinin değişmez silahı "siddet" kaldı. Bizatiş başbakanın emriyle, bir tatil sabahı, jandarma birlikleri zorlu araçlarla işyerlerinin kaplarına dayandı. Grevçilerin bir başka yerde toplanmadı olmasından yararlanarak işgali kurdular. Ancak bunun mücadele bitmedi jandarma müdahalesine karşı Fransa'daki bütün gazetelerin çıkışı durduruldu. CGT ve PCFT genel grev kararı aldı. Müdahale günü 100 bini aşkın işçi Paris'te büyük bir gösteri düzenledi. İşçi sınıfının ve demokratik güçlerin karardığı karşıtı, Amaury - Giscard ittifakı işçilere görüşmeye oturma zorunda kaldı. İşçi sınıfına karşı şeytanla bile işbirliğinden çekinmeyen, işçilerin mücadelesine karşı aynı yöntemlere başvurulan, böylece ülkeyi Nazi çizmesinin altına iten Fransız gericiğine, Parisien bir kez daha tankların altına düşmeceği hatırlatıldı.

YENİ ZAMANLAR:

"SOSYALİST TOPLUMLUĞI, BİÇİMLERİNİN ÇEŞİTLİLİĞİ, SOSYALİZMİN CANLILIĞINI KANITLAR"

Sovyetler Birliği'nde çeşitli dillerde yayımlanan "Yeni Zamanlar" Dergisinin 46. sayısında yayımlanan "Ekim'in Ölümsüz Eseri" adlı yazıda, sosyalist toplum biçimleri üzerinde süregelen tartışmaya değinildi. Bors Vesnin imzasıyla yayımlanan yazıdan bazı bölümleri sunuyoruz:

"Sosyalizm gibi muazzam bir eserin tartışmaları doğrudan doğruya kalıma-ya-çağı kuşkusuzdur. Bu tartışmalar doğmuştur ve doğması da tamamen doğaldır."

"Günümüzde sosyalizm, çeşitlenmiş ve çok biçimlidir. Sosyalist ülkeler sanki tek bir model izliyorlarmış gibi sosyalizmin taklit edilmesinden, tek biçimli olmasından söz edenler yanılmaktadırlar. Sosyalist kuruluş yoluna giren her halkın yaşamı, yoruş ve özgündür. Ekonomik yaşamın, kültürel kurulumun ve toplumun siyasal örgütlenmesinin biçimleri sosyalist ülkelere tümüyle birbirinden farklıdır. Bu konuda daha uzun uzun yazılabilir. Ancak sorunun özü şudur: Gerçek, canlı sosyalist toplum çoktan varolan biçimlerinin çeşitliliği, her şeyden önce sosyalizmin canlılığı, her şeyden önce sosyalizmin canlılığı kanıtlar; Ekim'le birlikte başlayan uluslararası tarihsel deneyimin, zamanın sınavını başarıyla tamamladığını kanıtlar. Dünyanın değişik bölgelerinde yer alan ve farklı sosyo-ekonomik gelişme düzeylerinde bulunan ülkelerin pratiği, bu tarihsel deneyimi kanıtlamıştır."

"Edinilen deneyimin incelenmesi sırasında, dostlarımızdan da zaman zaman bazı eleştirel gözlemler duyuluyordur. Bundan doğal da olamaz. Devrimci teorinin, marksizm-leninizmin kendisi, doğası gereği eleştirilirdi. Partimiz de kendi gerçeklerini, kendi öz deneyimi sert bir eleştiri içinde ele almaktadır. Burada Lenin'in sözlerini hatırlayabiliriz: Devrimci deneyimi hayata geçirirken, bu deneyimi basit bir biçimde öğrenmek ya da alman son kararları yeniden kopye etmekle kendisini sınırlamak yeterli de-

ğildir. Bu deneyimin eleştirilmesini yapmayı ve denetlemeyi de bilmek gerekir". Sosyalizmin gerçek temsilcileri bu leninist ölçülere göre davranırlar."

"Bizler, sosyalist deneyimin eleştirisine komünist yaklaşımı, bu deneyimden, şu ya da bu ülkenin koşullarına uyan en iyi yönleri çıkarmak, bu yönleri pratikte somutlamak ve böylece, daha üstün olmasa bile, en azından aynı ölçüde iyi sonuçlara ulaşmak amacıyla, bu deneyimin incelenmesi, titizlikle çözümlenmesi ve kavranması olarak görüyoruz."

"Başka ülkelerdeki mücadelede yoldaşlarımızın, aynı ölçülerden esinlenerek, daha iyisini yapmaya, ortak komünist idealimize doğru daha hızlı ilerlemede başarılar kazanmaya çalışmaları, Sovyetler'i sevindirmektedir. Burada da yine Lenin'in esinlendiği görüşlerden hareket ediyoruz. Bir keresinde şu öyküyü iletirdi: "En iyi Polonya'nın komünist yoldaşlardan birine şöyle dedi: 'Siz bizden daha değişik gerçekleştireceksiniz'. Bana 'hayır' dedi, 'sizininkin aynı yapacağız, ama daha iyisini'. Bu görüş verecek kesinlikle hiç bir yanıt bulamadım. Polonya'yı yoldaşlarımızın, bizimkinden daha iyi bir Sovyet iktidarı gerçekleştirir gibi alçak gönüllü bir arzuyu gerçekleştirilmekteki özenlerini kendilerine bırakmalıydı." Her Sovyet yurttaşı da Lenin'in bu tutumunu paylaşmaktadır. Ve tekrar edelim, bizden sonra sosyalizmin kuruluşu yoluna girmiş ya da girecek olanların, daha iyisini, daha etkinisini, daha tutumunu, daha hızlısını yapmaları bizi mutlu kılacaktır. Bu aynı zamanda bir eleştiri olacak olsa da, yapıcı bir eleştiridir."

"Sosyalizm üzerindeki, Ekim deneyimi üzerindeki tartışma ise, bizzat yalnızca, sosyalizme ve onun sorunlarına karşı büyükün ilgili kanıtlamaktadır. Yüzyülyüly gerçekten de sosyalist devrim yüzyülyülyüly; sosyalizme doğru yürümeden ilerlemenin olanaksız olduğu yüzyülyülyüly. Bu tartışmanın daha geniş olması, katılanların daha da artması ve tartışmadaki dayanık noktalarının çoğalmasında öljisinde hem yeni sosyalist dönüşümler, hem de daha önce yeni toplumun yaratılmasında başlamış ülkelerde yeni zaferler kaçınılmaz olacaktır."

CARILLO, MADRID'TEKİ AÇIK BASIN TOPLANTISINDA ŞUBATTAN BERİ İSPANYA'DA BULUNDURANU AÇIKLADI

İspanya Komünist Partisi Genel Sekreteri Santiago Carillo geçtiğimiz hafta sonu Madrid'de, bazı resmi binalardan yalnızca birkaç yüz metre uzaklıkta eski bir binada elli kadar İspanyol ve yabancı gazetecinin katıldığı bir basın toplantısı düzenledi.

Carillo, basın toplantısında "Ocak ayının ilk iki haftası içinde Komünist Partisi'nin meclis ve senato adaylarının ve 15 bin sendik temsilcisinin adlarını açıklayacağını bildirdi.

Halen yasadışı sayılmasına rağmen, İKP Merkez Komitesi üyeleri, Roma'da düzenlenen bir toplantıda açıklanmıştı. Bu basın toplantısında da Yürütme Kurulu üyelerinin adları açıklandı. Oysa Luis Lucio Lobato, Simon Sanchez Montero ve daha birçok kişiyalnızca parti üyesi olmalarından dolayı onlara iyi hapis yatmışlardır.

Carillo basın toplantısında siyasi duruma değindi: "Komünist parti ve diğer sol gruplar "parlamento dışı muhalefet" olarak suçlandırılmış süreç içinde bulduğumuz bunalmı aşmak giderek zorlaşmaktadır. Bu tutum, işçi sınıfı ve ilerici aydınların kendilerini toplumun dışında hissederek bu doğrultuda davranmalarına yol açabilir. Bu bir tehdit değil, son derece mantıklı bir sonuçtur."

Carillo, Kral Juan Carlos'un tahta çıkışı şekline karşı olmakla birlikte, ekonomik ve siyasal bunalmı aşmak için bir ulusal birlik hükümeti önermesi halinde buna katılabileceklerini de belirtti. Daha sonra da İspanya'nın uluslararası kuruluşlara üyeliğini ancak özgür olarak seçilmiş bir parlamento tarafından kararlaştırılabileceğini, özel olarak da bir askeri pakt olan NATO için bir referandum gerektiğini söyledi. Komünistlerin böyle bir durumda NATO'ya katılmaya karşı çıkacaklarını sözlere ekledi.

Carillo, sözlerini, geçtiğimiz Şubat ayından beri İspanya'da bulunduğunu, ancak bu arada birkaç kez yurt dışına çıktığını ve şu anda sahip olduğu tek kimlik belgesinin 100-004 numaralı İKP üyelik kartı olduğunu söyleyerek bitirdi.

DEVRİMCİ MOZAMBİK

ZİMBABWE'NİN YANINDA

Zimbabve'deki kurtuluş hareketine çeşitli araçlarla destek olan Mozambik Halk Cumhuriyeti'nin Dışişleri Bakanı Alberto Joaquim Chissano, Ian Smith rejiminin Mozambik'e yönelttiği silah provokasyonları ve Cenevre görüşmeleri üzerine verdiği bir demeçte, Zimbabve yurtseverlerine sağlanan desteğin yoğunlaştırılarak sürdürüleceğini açıkladı. Chissano, L'Unita'ya verdiği mülakatta, Zimbabve'de silahlı mücadeleyi sürdüren Yurtsever Cephe'nin Cenevre Konferansı'nda ikili bir başanya ulaştığına değindi. Chissano'ya yöneltilen sorular ve yanıtlar şöyle:

● Cenevre konferansının sonuçları ve perspektifleri hakkındaki genel yargınızı belirtir misiniz?

● Cenevre konferansı ile ilgili soruların cevaplandırılmaması ve oradaki varlıktan söz etmemem gerekirdi aslında. Çünkü çalışmaların gidişinin taraf devletlerin görüşlerini açıklanmasıyla aksanması için herhangi bir açıklama yapılmaması kararlaştırıldı. Ancak şunu söyleyebilirim ki, konferansa çok önemli bir ilerleme kaydedildi: Bağımsızlık tarihi, daha doğrusu Zimbabve'ye bağımsızlık verilmesinde açıklanması gereken tarih saptandı. Kişisel olarak, Kurtuluş Hareketi ya da doğru deyimle Yurtsever Cephe'nin bir zafer kazandığı görüşündeyim. İngiltere, bağımsızlığın nasıl olsa bir tarihte verileceğini söyleyerek sorunu sürüncemede bırakmayı istiyordu. Zimbabve'li yurtseverler ise gerek görüşmelerin sona erdirilmesi, gerekse de bağımsızlık için bir tarih saptanmasından yana idiler. İngiltere uzun süre uzlaşmaz tavır sürdürdü. Nitekim, karşı önerileri, bağımsızlığı tanımayacağı ve iktidarı kısa dönemde devretmeye niyetli olmadığını gösteriyordu. Bu durumda, yurtseverlerin ikili bir zafere dönme sözedilebilir: Birincisi İngiltere bir sınır tarihi saptamak zorunda kalmıştır, ikincisi de bağımsızlığın Yurtsever Cephe'nin de önerdiği gibi Mart 78'den ve daha doğrusu 1 Aralık 1977'den önce de tanımlanabileceği konusunda bir açıklama yapmıştır.

● Bütün bunlara rağmen Smith'in Mozambik'e karşı giriştiği tahrikler sürüyor. Size göre bu saldırganlığın ardındaki hedefler nelerdir ve Mozambik hükümeti Smith'in ve onu destekleyen emperyalistlerin bu stratejisini boş çıkarmak için ne gibi önlemler düşünmektedir?

● Smith'in ne demek istediği çok a-

çıktır. Zimbabve Kurtuluş Hareketi olmayan bize saldırıya geçmeye imaya başlamıştır. Smith bize Zimbabve halkının sesini keşebilmek için saldırıyor. Çatışmayı uluslararası bir görüşümü sokarak büyük bir katliana neden olan bu savaşta, kavganın değişmesini sağlama ve bunu haklı göstermeye çalışıyor. Bizim buna verilebilecek tek cevabımız, Zimbabve'li yurtseverlere yardımımızı bağımsızlığa dek yoğunlaştırarak sürdürmektir.

● Zimbabve'nin bağımsızlığı için mücadele veren yurtseverlere yardımda bulunduğunuz herkesçe biliniyor. Peki, Güney Afrika'da bağımsızlık ve özgürlükleri için mücadele veren Namibia ve Güney Afrika halklarına yardımınız nasıl somutlaşmaktadır?

● Zimbabve halkının mücadelesi Namibia ve Güney Afrika halklarınınki-ne bağılı olduğu için, Zimbabve'deki mücadeleyi desteklemekle bölgedeki bütün kurtuluş mücadelesini desteklemiş oluyoruz. Ancak diğer halklara da aynı ayn zamanda bulunmanın gereğini hiç aklımızdan çıkarmıyoruz. Şu anda olanaklarımız çerçevesinde SWAPO (Güney Batı Afrika Halk Örgütü) ve Afrika Ulusal Kongresi'ne siyasal ve diplomatik alanda destek oluyoruz ve Güney Afrika'daki rejime karşı mücadele veriyoruz. Bölgemizdeki çeşitli halklara sağladığımız destek arasında bir farklılık yok. Tek farklılık, bölgedeki kurtuluş mücadelelerinin gelişme düzeylerinde ve ülkemizin coğrafi konumundadır. Bu nedenle, Angola gibi ülkelerle güçlerimizi koordine ediyoruz.

● Ülkeniz, Rodezya ile sınırı kapamasına rağmen gerici ve ırkçı Güney Afrika rejimiyle ilişkilerini sürdürüyor. Bu ilişkilerin niteliğini ve hangi yönde olduğunu söyleyebilir misiniz?

● Geçmişte sömürgeciliğin kurdunda ve bizim henüz kırmayı başaramadığımız ilişkiler söz konusudur. Biz bu ilişkileri siyasal ve diplomatik alanda parçalamak, ancak ekonomik ve ticari ilişkiler henüz sürüyor. Bu ilişkiler, kurtulmayı istediğimiz bağımlılık ilişkileridir. Bu alanda verdiğimiz mücadele, ülkeyi Güney Afrika'ya bağlayan ekonomik bağlardan kurtulmayı ve gelişmeye yeni bir

yön kazandırmayı amaçlamaktadır. Ekonomimiz geçmişte yabancı ekonomilere bağılı olarak ve özellikle Güney Afrika ekonomisine bağılı olarak oluşturulmuştu. Örneğin tüm taşıma sistemi sınırda ülkelerin çıkarları gözetilerek düzenlenmişti. Bu durumda Güney Afrika, Rodezya ve Malawi'ye kesin olarak bağımlı oluyorduk. Bir başka örnek de Güney Afrika'daki göçmen Mozambik'li işçilerdir. Biz bu ilişkileri ancak ülkemizde gerekli çalışma koşullarını yaratarak kırabiliriz. Ekonomimizin kökten değişmesi apartheid politikasına karşı verilebilecek en iyi müdahalelerden biri olacaktır.

● Bölgede Tanzanya, Zambiya, Angola, Botswana ve Mozambik'ten oluşan beş ülke bir süredir ortak bir eylem çizgisi izliyor. Hatta Rodezya konusunda ortak bir bildiri kabul edildiği de biliniyor. İçlerinden birine saldırı olduğunda, bunu hepsine yöneltilmiş bir saldırı olarak kabul edebileceklerdir. Bu beş ülke arasındaki ilişkilerde son durumu ve Mozambik'in Afrika'nın geri kalan kısmı ile olan ilişkilerini açıklayabilir misiniz?

● Yukarıda sözünü ettiğiniz açıklamanın beş ülkenin savunma bakanlarınınca yapıldığı doğrudur. Ancak bu ilk kez yapılmamaktadır. Afrika'da aynı zamanda Mozambik'in de yanında olan daha bir çok ülke vardır. Gerçekten de bütün Afrika Smith rejiminin karşısında olduğunu ve gerek Afrika Birliği Örgütü, gerekse de tek tek ülkeler olarak bizi savunmaya hazır olduğunu belirtiyor.

● Afrika Birliği'nin, Angola örneğinde MPLA'nın desteklenmesinde olduğu gibi, kimi zaman bölündüğü de görülüyor. Zimbabve ile ilgili olarak da bir bölünme söz konusu olabilir mi?

● Bu bölünmenin Zimbabve konusunda da yeniden olması için hiçbir neden göremiyorum. Ayrıca Afrika Birliği Örgütü'nün geçen Ocak ayında Adis Ababa'da yaptığı toplantının olumlu geçtiği kanısındayım. Bu toplantıdan sonra tüm Afrika ülkeleri birbiri ardından MPLA'yı desteklemeye başlamışlardır.

● Mozambik'in uluslararası politikasını yönlendiren dış ilişkiler nelerdir? ABD ile ilişkiler konusundaki görüşleri-

MACHELİ ZİMBABWE HALKININ YANINDA

niz neler? Carter'in seçilmesinin ABD'nin Afrika'ya güneyindeki politikasında değişikliği yol açacağına inanıyor musunuz?

● Dış politikamızın yönü son derece açıktır. Dünyadaki tüm ülkelerle barışçı ilişkiler içinde olmayı arzuluyoruz. Sosyalist ülkelerin de en yakın müttfiklerimiz olduğuna hiç bir zaman şaklamadık. ABD ile olan diplomatik ilişkilerimizi de giderek geliştirmek istiyoruz. Jimmy Carter'in politikası ile ilgili şimdiden fazla birşey söyleyemem. Neler yapacağını göreceğiz. Yine de ABD'de başkan değişikliğinin, ülkenin dış politikasının genel çizgilerinde değişiklik olmasa da dış politikada biçimsel bazı değişikliklere yol açtığı görülmüştür.

Buğün Afrika'da durum değişmiştir ve ABD'nin de en azından taktik bazı tutum değişikliklerini yönetmesi olmaktadır. Fakat yine de herşey Afrika'nın kendisine ve ilerici Afrika ülkelerine bağlıdır. Bizler ancak verdiğimiz mücadele ile ABD'den daha fazla saygı görürüz.

Yurt ve Dünya, Türkiye İşçi Partisi Merkez Eğitim Bilim ve Araştırma Bürosu tarafından iki ayda bir yayınlanacak olan inceleme, araştırma, çeviri ve eleştiri dergisidir.

Yurt ve Dünya, yalnız Parti üye ve sempatanlarının değil, bütün ilerici ve yurtseverlerin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelemizin daha ileri, daha açık bir bilinçle yürütülmesine katkıda bulunabilecek yazılarına açıktır.

Yurt ve Dünya yurdumuzda ve dünyada devrimci hareketin teorik, ideolojik sorunlarını inceleyecek, bilimsel sosyalist dünya görüşünün derinliğine kavranması ve yabancı etkilere karşı savunulması için mücadele edecektir.

Yurt ve Dünya bugünkü Türkiye'nin yapısal özelliklerini saptamaya ve yarınki Türkiye'yi nasıl kurabileceğini araştırmaya çalışacaktır.

Varolan aylık dergilerden daha büyük bir hacim içinde ve telif çalışmalarla yayın eleştirilerine ağırlık vererek yayınlanacak olan Yurt ve Dünya dergisi 15,- TL. fiyatla satılacak, ilk sayısı 1 Ocak 1977'de çıkacaktır.

Yıllık abone ücreti olan 75,- TL. PÇ 20095893 veya posta havalesi ile gönderilebilir. Adres: Nur-u Ziya Sokak 17/5, Tünel-İSTANBUL.

YURT VE DÜNYA
bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm sorunları

TEMELDEKİ SORUN DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER SORUNUDUR

"İşçi-Memur" diye tanımlanan olayı, genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?

Çok tekrarladık. Çok tekrarlandı. Olay "işçi-memur" ayrımı değildir. Sorun bu olmaz. Teknik bir çözümsüzlüğün teknik bir çözümünü arama biçiminin sloganıdır, "işçi-memur" tanımlaması. Böyle olunca da sapırmaz. Asıl verilmesi gereken uğraşı, amacı gizlemektir. Bu ise bujuvazinin istemidir. Sorunu, olayı böyle koyanlar ve gösterenler burjuvazinin istemlerini gerçekleştirmeye "memur" olanlardır.

Sorun temelde demokratik hak ve özgürlükler sorunudur. Ülkemizde kamu kesiminde çalışanların sendikalaşma hakkına kavuşmaları somut hedefidir. Sendikalaşma hakkını grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı olarak görmek gerekir.

Kamu kesiminde çalışan ve memur denilen çalışanlara bu hakkı verme veya vermeme subjektif istemlere bağlı değildir. Burjuvazi somut çıkarları için buna karşı koyarken, işçi sınıfı, ve emekçi katmanlar da yine somut çıkarları için bu hakkı alma mücadelesi verirler.

Burada şu konunun altını çizmek gerekir. Sendikalaşmanın bu boyutlarla elde edilmesi için sosyalizmin kurulmasını beklemek gerekmez. Yani CHP Grup Başkan Vekili Ali Nejat Öçmen'in DISK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikasının forumunda söylediği "biz bu konunun burjuva toplumu olmaktan çıkmadıkça çözümlenmeyeceğini öğrendik" görüşü bir başka işlemin bugünden hazırlanan gerekçesi değil ise, kesinlikle yanlıştır.

Zira unutmamak gerekir ki, Batı Avrupa kapitalist ülkelerinin tümüne yakınında memurların sendika kurma, grev ve toplu sözleşme hakkı vardır.

Artık tüm çalışanların sendikalaşma hakkı yerleşmiş özgürlükler arasındadır. Bu da konunun üretim güçlerinin elde etmesi zamanını beklemeye gerek duyulmadan, demokratik hak ve özgürlükler mücade-

lesi gündemine alınacak ve çözüme ulaştırılması olanaklı bir sorun olduğunu göstermektedir.

Yani memurların sendikalaşma hakkına kavuştuğu bir düzeni, buna bakarak ve buna benzer, artık klasikleşmiş özgürlükleri ölçü diye göstererek "düzen değişti" demek veya saymak mümkün değildir. Görüntüdür.

Son çıkan komisyon kararı ne getirmektedir?

Komisyon kararının ne getirdiğini veya götürdüğünü net olarak saptamak için ne olduğunu ortaya koymak gerekir.

Bu uygulamada konuya "teknik çözüm" bakışını devam ettiren bir anlayışın ürünüdür. 1963'ten beri değişik düzenlemeler getirilmiş, değişik tespit edici kurullar oluşturulmuş, fakat bakış açısı asla değişmemiştir.

Son karara dayanak olan yasal düzenleme de bu "teknik çözüm" gerekli yutturmacasının asli olduğu bir anlayışın düzenlemesidir.

CHP-MSP iktidarınca; Yüksek Hakem Kuruluna ait olan bu "teknik çözüm" bulma işlevi, 12 sayılı Kanun hükümündeki kararname ile bu komisyona bırakılmıştır. MC döneminde 1897 sayılı yasalardan işte bu kararnamedir.

Bu yasanın 5. maddesine göre; Bakanlar Kurulu "Devlete verilmiş asli ve sürekli bir görevi, genel idare esaslarına göre yürütme ile yükümlü" kamu kuruluşlarını ve bunun dışında kalan kamu kuruluşlarını belirleyecektir. Bu 1975 yılı Aralık ayında yapılmıştır. 92 adet kamu kuruluşu 1. kategoride, 16 adet kamu kuruluşu 2. kategoride belirlenmiştir.

İşte komisyon; 1. listede yer alan kuruluşlarda çalışanlardan kimlerin işçi olduğunu 657 sayılı Yasa'nın 4. maddesindeki "memur tanımına göre, 2. listede yer alan kuruluşlardaki de aynı yasa maddesindeki tanıma göre belirlenmiştir.

Yasaya göre, ölçü 1. listede yer alanlar için asli ve sürekli görev görme ve buna yardımcı olma 2. listede için yönetici değildir.

İşte komisyon kararı bu "denklemin" çözümlüdür. Ve ortaya çıkan durum kendi mantığı içinde dahi çelişkilidir. Komisyon kararında belirlenen pozisyon ünvanları ölüdür. Bugün kurumlarda yaşayan ünvanlar dahi değildir. Ve idareler bunları kendileri, bünyelerine göre yorumlayacak uygulayacaklardır. Kısaca "teknik" çözüm siyasal iktidara ve ona bağlı bürokratların tercihe bırakılmıştır. Bu yönü ile bugüne kadar var olan düzenlemelerden daha "geri" dir.

Oysa Anayasanın 17. maddesi memuru tanımlamıştır. Buna göre KAMU KUDRETİ kullanan memurdur.

657 sayılı Memurlar Yasasında memur'u açıkça tanımlamak yani kamu kudreti kullanan "müsteşar, genel müdür, ordu, polis... V.S." memur, bunun dışında kalan çalışanlar işçi sayılır demek sorunu ortadan kaldırır. Ne Anayasa değişikliğine ne ayrı yasal düzenlemeye gerek yoktur. Buna yönelmek savaşımlardır.

Komisyon kararı nasıl uygulanacaktır. İlerici sendikaların bu durumu nasıl değerlendirmesi ve neler yapması gereklidir?

Komisyon kararı ile memur iken işçi sayılanların mı yoksa işçi iken memur sayılanların mı daha çok olduğuna bakmak gerekiyor. Bakışa göre buna verilecek yanıt farklı olacaktır. Örneğin başta teknik elemanlar olmak üzere büroda, çalışanların işçilikleri yok edilmiştir. Bunakarsın odacı, kapıcı v.s. gibi çalışanlar memur iken işçi sayılmıştır. Bu ayrımı savı olarak değerlendiriliğimiz zaman işçi sayılanların sayısı daha fazladır. Sayısal durum budur. Nitel durum ise, geri götürücüdür. Bu durumu ile "görüntü" de işçi sayılma lehine bir durum vardır. Bu yönü ile bir mevzi daha kazanılmıştır. Ancak görüntüyü uygulamaya getirmek koşulu ile. O halde görüntüde var olan mevziyi işgal etme mücadelesi verilmelidir. İlerici sendikalar, olayı bu boyutlarla değerlendirmek, küçümsemeye, herşey oldu diyerek rehavete kapılmama, aksine ısrarla görüneni uygulanır duruma getirme kavgası verilmelidir.

MC sorunu görüntü olarak bırakma arzusunadadır. Komisyon kararının yayınlanması ile birlikte yürürlüğe girmiş olduğu hukuksal durum iken, "uygulama için kararname" yayınlanacağına ilişkin Bakanlar Kurulu açıklaması bunun kanıtıdır.

Ayrıca MC, müktesep hakları koruma kılıfı ile görüntüyü korumayı amaçlamaktadır. Gözlemediğimiz kadarı ile Bakanlar Kurulu, sözünü ettiği açıklamada, komisyon kararı ile işçi sayılan memurların dilerlerse memur kalabileceklerini bildirecektir. Bunun karşısı olarak, işçi iken memur sayılanların da dilerlerse işçi olarak kalacakları yolundaki "müktesep" hakkı koruma ise, zaten "müktesep" olanı bir hakkı yeniden bir hakmişcasına ilan ederek, hiçbir yeni şey getirmeye perde örtülmektedir. Bu durumda, yıllardır memur olarak çalışanlardan bir kısmı "yeni statüde" durumum ne olur endişesi ile memur kalmayı yeğleyebileceklerdir. Ayrıca baskılarla memur kalma tercihi kullandırılmaya çalışılacaktır. Sonuçta "işçiliği" genişletim sloganı politik istismar konusu olacaktır. Bu Türk-İş ile anlaşılması olarak yapılmaktadır.

Bu oyunlar açığa çıkarılmalıdır. Ayrıca sayı olarak işçi kapsamının genişlediği işkollarının örneğin sağlık, eğitim gibi grev yasağı bulunan işkolları olgusunu da eklemek gereklidir. Bu işkollarından Sağlık İşkolunda, Türk-İş'in kendi içinde en gerici sendikasının iş-kolu yetkisine sahip olduğu da düşünülmelidir.

Öz olarak; mevziler işgal edilirse, yani görünür uygulanır hale getirilirse ileri bir kazanç sağlanmış olacaktır. Bu kavgayı "grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı" doğru sloganının arkasına hiçbirşey yapmadan gizlemek, sabotaj etmektir. Mücadeleden kaçmaktır.